

VUOSIKERTOMUS 2017

Säästöpankki

SÄÄSTÖPANKKI OPTIA

VUOSIKERTOMUS 2017

134. toimintavuosi

SISÄLLYSLUETTELO

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2017

Toimitusjohtajan katsaus	3
Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2017	5
Pankin liiketoiminta	8
Tulos	9
Tase	10
Vakavaraisuuden hallinta	14
Riskienhallinta	17
Hallinto ja henkilöstö	24
Yhteiskuntavastuu	26
Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	26
Liiketoiminnan kehitys vuonna 2018	26
Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä	26
Tunnuslukujen laskentakaavat	27
Tilinpäätös	28
Säästöpankki Optian tuloslaskelma	28
Säästöpankki Optian tase	29
Säästöpankki Optian rahoituslaskelma	31
Liitetiedot	32
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus	53
Tilinpäätösmerkintä	53
Hallinto 2017	58
Toimipaikat 2018	60

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vuonna 2017 maailmantalouden kasvu voimistui selvästi. Erityisen myönteistä oli kasvun laaja-alaisuus: maailman 50 suurimmasta taloudesta yksikään ei ollut enää taantumassa. Maailmantalouden keskimääräinen kasvuvauhti nousi 3,5 prosentin tuntumaan. Teollisuusmaat ylsivät noin 2,5 prosentin kasvuun, mikä näkyi työllisyyden merkittävänä paranemisena. Yhdysvalloissa työttömyysaste painui lähelle 4 prosenttia ja euroalueellakin jo selvästi alle 9 prosentin. Myös kehittyvillä markkinoilla talous kehittyi ennako-odotuksia myönteisemmin. Kiinassa kasvu saatiin pidettyä vakaasti hieman alle 7 prosentin tasolla ja Venäjällä sekä Brasiliassa päästiin edellisvuosien taloustaantumien jälkeen uudelleen kasvu-uralle. Kehittyvien talouksien BKT-kasvu vahvistui keskimäärin 4,5 prosentin vaiheille.

Vuoden 2018 alkaessa globaalin talouden suhdanne näkymä on edelleen hyvin positiivinen. Euroopassa yleinen talousluottamus on vahvimmillaan yli 17 vuoteen ja Yhdysvalloissakin kuluttajien luottamus on noussut selvästi finanssikriisiä edeltäneiden huipputasojen yläpuolelle. Ennakoivissa suhdanneindikaattoreissa kesällä 2017 näkyneet oireet saavutetusta suhdannehuipusta alkoivat loppuvuotta kohden helpottaa ja kasvunäkymä kääntyi uudelleen vahvistuvaan suuntaan. Makrotalouden tunnusluvut olivat vuoden 2017 viimeisinä kuukausina systemaattisesti ja laaja-alaisesti odotuksia parempia.

Maailmantalous on ollut jo sen verran pitkään noususuhdanteessa, että joillain talousalueilla tarjontapuolen kapeikot voivat alkaa rajoittaa kasvumahdollisuuksia. Monissa Euroopan maissa, kuten Saksassa ja Ruotsissa, kapasiteetin käyttöaste on jo lähellä tyypillisiä suhdannesyökin huipputasoja ja Yhdysvalloissa työttömyys on laskenut ns. luonnollisen työttömyyksen alapuolella.

Globaalin talouden suurin epävarmuus liittyy kuitenkin suunnan muutokseen keskuspankkien rahapolitiikassa. Yhdysvaltain keskuspankki FED aloitti verkkaiset ohjaukorkojen nostot jo joulukuussa 2015, mutta nyt nostotahdin odotetaan kiihtyvän. Syksyllä 2017 FED alkoi myös sallia taseensa supistumisen. Euroopan Keskuspankki (EKP) puolittaa arvopaperiostojensa kuukausivolyymin 30 miljardiin euroon vuoden

2018 alusta lukien. Ostot jatkuvat tällä tasolla ainakin syyskuun 2018 loppuun. Tämän jälkeen EKP:n uskotaan vähitellen irtautuvan määrällisestä elvytyksestä kokonaan ja ensimmäiset koronnostot - mikäli suhdannekuva sen sallii - voisivat tulla ajankohtaiseksi vuoden 2019 jälkipuoliskolla. Rahapolitiikan kiristykseen liittyy aina riski, että kiristykset alkavat liikaa hidastaa kasvua. Nyt riski on poikkeuksellisen suuri, koska keskuspankkien massiivinen elvytys on 2010-luvulla ollut talouskasvun ja omaisuusarvojen nousun ehkä keskeisin ajuri.

Suomen taloudessa koettiin selvästi odotettua voimakkaampi kasvunykäys vuoden 2017 alkupuolella. Maailmantalouden imu näkyi viennin selvänä piristymisenä sekä investointien rivakkana kasvuna. Vuoden edetessä kasvu hieman tasaantui viennin hiipumisen vuoksi. On mahdollista, että tuotannon kapasiteettirajoitteet alkoivat jo heikentää Suomen kykyä vastata ulkoiseen kysyntään. Myös työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma näytti pahentuneen: Avoimia työpaikkoja oli jopa historiallisen paljon mutta niiden täyttäminen oli vaikeaa.

Vuoden 2017 jälkipuoliskolla koettu kasvun lievä hidastuminen on jäämässä väliaikaiseksi ja talouskehitys on vuoden 2018 alkaessa jälleen paranemassa. Maailmantalouden näkymä on kääntynyt uudelleen valoisampaan suuntaan, joten kansainvälinen talous tarjoaa Suomelle jopa voimistuvaa vetoapua. Samanaikaisesti investointien vahva kasvu helpottaa kapasiteettirajoitteita. Kotitalouksien kulutuskysynnän kannalta talouden perusolosuhteet ovat yhä suosiolliset: kuluttajien luottamus on historiallisen korkea, työllisyys paranee, korot ovat erittäin alhaiset ja ostovoimakin kasvaa inflaation lievästä kiihtymisestä huolimatta. Kotitalouksien velkaantuneisuus alkaa kuitenkin jo muodostua kulutusta rajoittavaksi tekijäksi ja yksityisen kulutuskysynnän kasvu saattaa jonkin verran hidastua vuoden 2017 tasosta. BKT-kasvun odotetaan yltävän 2,5-3 prosentin haarukkaan vuonna 2018.

Säästöpankki Optia saavutti liiketoiminnan kasvun ja tuloksen osalta pankin liiketoimintasuunnitelmassaan tilikaudelle asettamat tavoitteet. Pankki keskittyi toimintasuunnitelmansa mukaisesti kasvattamaan asiakaskuntaansa ja lisäämään markkinaosuuttaan.

Säästöpankki Optia harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta, että välittämällä yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet käsittävät luotto-, sijoitus- ja vakuutustuotteita.

Välitetyt luotot koostuvat SP-Kiinnitysluottopankki Oyj:n kiinnitysluotoista, joiden määrä vuoden 2017 lopussa oli 323,4 miljoonaa euroa. Pankilla on jälleenhoidusvelvoite välittämiinsä kiinnitysluottoihin.

Sijoitustuotteina pankin tuotevalikoimaan kuuluvat Sp-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat sijoitusrahastot sekä Nooa Säästöpankin liikkeeseen laskemat sijoitusobligaatit. Pankki tarjoaa asiakkailleen myös omaisuudenhoitopalvelua, jossa salkunhoitajana on Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Vuoden lopussa asiakkailla oli pankin välittämiä rahasto- ja vakuutussäästöjä 317,9 miljoonaa euroa.

Erityisen merkittävänä voidaan asiakasmäärän kasvun lisäksi pitää sitä, että Säästöpankki Optia on sekä omissa tutkimuksissa, että puolueettomien tutkimuslaitosten vertailuissa saanut jatkuvasti erittäin korkeat arviot asiakastytyväisyydestä. (Mm, Epsi Ratingin Pankki ja rahoitus 2016 -tutkimus). Asiakkaat pitävät tärkeänä myös sitä, että Säästöpankki Optia on suomalainen paikallispankki.

Pankin liikevoitto säilyi haasteellisesta markkinatilanteesta huolimatta hyvällä tasolla 14,9 miljoonan euron (edellisenä vuonna 15,3 milj. €) liikevoitto on 1,1 % taseen vuosikeskiarvosta. Liikevoiton pieneneminen johtui matalana pysytelleestä korkotasosta sekä sijoitus- ja suojaustuottojen vähentymisestä.

Korkokatteeksi muodostui 23,5 miljoonaa euroa (25,2). Korkokate pieneni 6,9 % edelliseen tilikauteen verrattuna. Nettopalkkiot tuotot olivat yhteensä 13,5 miljoonaa euroa (11,5), lisäystä edelliseen vuoteen oli 17,7 %.

Säästöpankki Optian vakavaraisuus oli tilikauden 2017 päättyessä erinomaisella tasolla eli 24,15 %, kun se vuotta aiemmin oli 24,30 %. Vakavaraisuussuhdeluku täyttää sekä pankkien 8 %:n vähimmäistason, että lisäpääomavaatimukset. Ensisijainen pääoma oli tilikauden päättyessä 204,4 miljoonaa euroa (193,6). Toissijaisia pääomia pankilla ei ole. Pankin vakavaraisuuden hyvään kehitykseen vaikuttivat tuloksen säilyminen

edelleen hyvällä tasolla sekä riskipainotettujen erien määrän pieneneminen pankin siirrettyä tase-luottoja Sp-Kiinnitysluottopankkiin.

Pankin luotonannon kokonaismäärä oli tilikauden lopussa 1 343,3 miljoonaa euroa (1 196,4). Lukuun sisältyy omassa taseessa olevien luottojen (1 020,0 milj. €) lisäksi pankin välittämät Sp-Kiinnitysluottopankin luotot. Välitettyjen kiinnitysluottopankin luottojen määrä vuoden lopussa oli 323,4 miljoonaa euroa.

Pankin järjestämättömien saamisten määrä säilyi edelleen maltillisella tasolla. Järjestämättömät saamiset olivat 12,6 milj. € (8,7) eli 3,9 milj. € suurempi kuin vuot- ta aiemmin. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten määrä oli 1,1 % (0,9 %) kokonaisluotonannon ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin sisältyvien takausten yhteismäärästä.

Luotoista ja takauksista kirjattujen arvonalentumistappioiden nettomäärä tilikauden tuloksessa oli 3,7 milj. € (2,2), jossa oli lisäystä edelliseen vuoteen 1,5 milj. €. Arvonalentumistappioiden bruttomäärä oli 4,3 milj. € (3,1).

Pankin varainhankinnasta valtaosa muodostui asiakailta vastaanotetuista talletuksista. Talletusten määrä oli vuoden lopussa 877,8 miljoonaa euroa (902,4). Talletusten määrän vähenemiseen vaikutti erittäin matalana pysytellyt korkotasoa, minkä johdosta talletus- varoja ohjautui parempituottoisiin pankin välittämiin kohteisiin.

Pankin palveluksessa oli vuoden lopussa 147 henkilöä.

Säästöpankki Optia jatkaa liiketoimintansa kehittämistä, jonka keskiössä ovat asiakkaat ja heidän tarpeensa. Onnistumisesta kertovat jo nyt ja toivottavasti myös tulevaisuudessa asiakastytyväisyys ja asiakasmäärien kasvu. Tulemme jatkamaan ja vahvistamaan entisestään pitkäkestoista työtämme asiakkaidemme taloudellisena neuvonantajana. Hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia asiakaspalvelussa, mutta tämäkin kehitystyö tehdään asiakastarpeiden ei pankin lähtökohdista. Asiakas valitsee itselleen parhaiten soveltuvat palvelutavat ja asiakas tavoittaa yhteyshenkilönsä helposti, nopeasti ja henkilökohtaisesti.

Kalevi Hilli
toimitusjohtaja

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 1.1. – 31.12.2017

Säästöpankki Optia on itsenäinen säästöpankki, joka on perustettu vuonna 1883. Säästöpankki Optia kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään. Vuosi 2017 oli pankin 134. toimintavuosi. Pankin asiakaskunnasta pääosa on yksityisasiakkaita ja pienyrityksiä.

Pankin asiakasmäärä oli tilikauden päättyessä yli 76 900. Pankilla on yhteensä 17 toimipistettä lisämessä, Joensuussa, Jyväskylässä, Kajaanissa, Kiuruvedellä, Kuopiossa, Kuusamossa, Lapinlahdella, Oulussa, Kempeleessä, Pyhäsalmella, Rautavaaralla, Rovaniemellä, Sonkajärvellä, Torniossa, Varpaisjärvellä ja Vieremällä.

Säästöpankki Optian tilikauden 1.1.-31.12.2017 tulos oli hyvin tyydyttävä.

Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä

Säästöpankki Optia kuuluu Säästöpankkiryhmään ja Säästöpankkien yhteenliittymään. Pankin tilinpäätös yhdistellään Säästöpankkiryhmän yhdisteltyyn tilinpäätökseen.

Säästöpankkiryhmä (jäljempänä myös ”Ryhmä”) on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän muodostaneista Säästöpankeista, keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä Säästöpankkien yhdessä omistamista tytär- ja osakkuusyhtiöistä.

Säästöpankkien yhteenliittymään (jäljempänä myös ”Yhteenliittymä”) kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin

kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy. Säästöpankkien yhteenliittymän toiminta käynnistettiin 31.12.2014. Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien Säästöpankkien perustama Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sai Euroopan Keskuspankin myöntämän kiinnitysluottopankin toimiluvan maaliskuussa 2016 ja pankin toiminta käynnistettiin välittömästi. Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj vastaa Säästöpankki-ryhmässä vakuudellisesta jälleen rahoituksesta tukkumarkkinoilla. Sp-Kiinnitysluottopankki laski lokakuussa 2017 liikkeeseen 500 miljoonan euron asuntolainavakuudellisen katetun joukkolainan (Covered Bond, CB). Lainalla on Standard & Poor´sin antama luottoluokitus AAA. Sp-Kiinnitysluottopankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja on Säästöpankkiliitto osk:n jäsenluottolaitos maaliskuusta 2016 alkaen. Sen välittäjäpankkeina voi toimia ainoastaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit.

Säästöpankkiryhmän rakenteesta löytyy lisätietoa sivulta saastopankki.fi/saastopankkiryhma.

Toimintaympäristö

Globaali talousnäky

Vuonna 2017 maailmantalouden kasvu voimistui selvästi. Erityisen myönteistä oli kasvun laaja-alaisuus: maailman 50 suurimmasta taloudesta yksikään ei ollut enää taantumassa. Maailmantalouden keskimääräinen kasvuvauhti nousi 3,5 prosentin tuntumaan. Teollisuusmaat ylsivät noin 2,5 prosentin kasvuun, mikä näkyi työllisyyden merkittävänä paranemisena. Yhdysvalloissa työttömyysaste painui lähelle 4 prosenttia ja euroalueellakin jo selvästi alle 9 prosentin. Myös kehittyvillä markkinoilla talous kehittyi ennako-odotuksia myönteisemmin. Kiinassa kasvu saatiin pidettyä vakaasti hieman alle

7 prosentin tasolla ja Venäjällä sekä Brasiliassa päästiin edellisvuosien taloustaantumien jälkeen uudelleen kasvu-uralle. Kehittyvien talouksien BKT-kasvu vahvistui keskimäärin 4,5 prosentin vaiheille.

Vuoden 2018 alkaessa globaalin talouden suhdanne näkymä on edelleen hyvin positiivinen. Euroopassa yleinen talousluottamus on vahvimmillaan yli 17 vuoteen ja Yhdysvalloissakin kuluttajien luottamus on noussut selvästi finanssikriisiä edeltäneiden huipputasojen yläpuolelle. Ennakoivissa suhdanneindikaattoreissa kesällä 2017 näkyneet oireet saavutetusta suhdannehuipusta alkoivat loppuvuotta kohden helpottaa ja kasvunäkymä kääntyi uudelleen vahvistuvaan suuntaan. Makrotalouden tunnusluvut olivat vuoden 2017 viimeisinä kuukausina systemaattisesti ja laajaalaisesti odotuksia parempia.

Maailmantalous on ollut jo sen verran pitkään noususuhdanteessa, että joillain talousalueilla tarjontapuolen kapeikot voivat alkaa rajoittaa kasvumahdollisuuksia. Monissa Euroopan maissa, kuten Saksassa ja Ruotsissa, kapasiteetin käyttöaste on jo lähellä tyypillisiä suhdannesyklin huipputasoja ja Yhdysvalloissa työttömyys on laskenut ns. luonnollisen työttömyysasteen alapuolella.

Presidentti Trumpin veronalennukset todennäköisesti tukevat Yhdysvaltain lyhyen aikavälin kasvua, mutta samalla ne myös pahentavat liittovaltion alijäämäongelmaa, josta voi pitkällä aikavälillä tulla kasvua rajoittava tekijä.

Kiinassa velkavetoinen, investointeihin perustuva kasvumalli ei enää toimi ja kysyntärakenteen on väistämättä tasapainotuttava enemmän yksityiseen kulutukseen pohjautuvaksi. Rakennemuutos on Kiinassa käynnissä, mutta sen hallittuun läpivientiin liittyy riskejä ja kasvuvauhtiin voi matkan varrella tulla odottamattomia kuoppia.

Globaalin talouden suurin epävarmuus liittyy kuitenkin suunnan muutokseen keskuspankkien rahapolitiikassa. Yhdysvaltain keskuspankki FED aloitti verkkaiset ohjauskorkojen nostot jo joulukuussa 2015, mutta nyt nostotahdin odotetaan kiihtyvän. Syksyllä 2017 FED alkoi myös sallia taseensa supistumisen. Euroopan Keskuspankki (EKP) puolittaa arvopape-

riostojensa kuukausivolyymien 30 miljardiin euroon vuoden 2018 alusta lukien. Ostot jatkuvat tällä tasolla ainakin syyskuun 2018 loppuun. Tämän jälkeen EKP:n uskotaan vähitellen irtautuvan määrällisestä elvytyksestä kokonaan ja ensimmäiset koronnostot – mikäli suhdannekuva sen sallii – voisivat tulla ajankohtaiseksi vuoden 2019 jälkipuoliskolla. Rahapolitiikan kiristykseen liittyy aina riski, että kiristykset alkavat liikaa hidastaa kasvua. Nyt riski on poikkeuksellisen suuri, koska keskuspankkien massiivinen elvytys on 2010-luvulla ollut talouskasvun ja omaisuusarvojen nousun ehkä keskeisin ajuri.

Myös poliittiset riskit varjostavat yhä kansainvälisen talouden kehitystä. Länsimaissa poliittinen pirstaloituminen hankaloittaa toimintakykyisten hallitusten muodostamista. Viimeisimpänä esimerkkinä on Saksa, jossa syksyn 2017 vaalien jälkeen enemmistöhallituksen muodostaminen osoittautui vaikeaksi. Samanaikaisesti Euroopassa pitäisi käydä neuvotteluja Ison-Britannian EU-erosta ja toisaalta linjata entistä tiiviimpää integraatiota jäljelle jäävien jäsenmaiden kesken.

Kotimaisen mandaatin heikkous voi kuitenkin rajoittaa suurten jäsenmaiden kykyä kehittää EU:ta legitimiä. Yhdysvalloissa Donald Trumpin poikkeuksellinen presidenttiyys vaikeuttaa politiikan ennustettavuutta. Toistaiseksi geopolitiittisia jännitteitä Yhdysvaltain suhteissa Pohjois-Koreaan, Venäjään tai Lähi-Itään ei ole kyetty liennyttämään – pikemminkin päinvastoin.

Korkoympäristö

Korkotaso on säilynyt matalana eikä merkittäviä muutoksia ole lähitulevaisuudessa odotettavissa. Vahvasta kasvusta huolimatta myöskään pitkät korot eivät vuonna 2017 juurikaan nousseet. Yhdysvalloissa pitkien ja lyhyiden korkojen ero on viimeisen vuoden aikana melko voimakkaasti supistunut. Loiveneva korkokäyrä voi kertoa huolista, että rahapolitiikan kiristykset johtavat hidastuvaan kasvuun. Myös meillä korkokäyrä on edelleen varsin ”lattea”, mikä yhdistettynä matalaan perustasoon tuo pankkitoiminnan rahoituskatteelle haasteita. Lisäksi rahoituskatetta rasittavat likviditeetin sääntelyvaateet (LCR maksuvalmiusvaade) ja EKP:n negatiivinen talletuskorko.

Sijoitusmarkkinat

Vuosi 2017 oli sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta hyvä. Globaalin talouden hyvä vire on tukenut yritysten tuloskasvua. Osakemarkkinoiden volatilitiitti on pysynyt alhaisena koko vuoden ja sijoittajien luottamus on pysynyt vahvana. Inflaation on pysynyt olosuhteisiin nähden hyvin alhaisella tasolla. Tämän vuoksi pelättyä korkojen nousua ei koettu korkomarkkinoilla.

Keskuspankit ovat edenneet asteittain rahapolitiikan kiristämisen suhteen. Tämä on osaltaan tukenut sijoittajien luottamusta korkomarkkinoilla. Osakkeiden arvostustasot ovat nousseet finanssikriisin jälkeisiin huippuihin ja voimakas yrityslainojen kysyntä on kaventanut riskimarginaaleja yrityslainamarkkinoilla. Vuoden 2017 aikana poliittisten riskien rooli korostui. Muutokset poliittisessa ympäristössä eivät kuitenkaan johtaneet merkittäviin muutoksiin sijoitusmarkkinoilla.

Tuleva vuosi käynnistyy sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta suotuisasti. Vahva talouskasvu tukee sijoitustuottoja ja yritysten näkymät pysyvät hyvänä. Osakkeiden ja yrityslainojen korkea arvostustaso on riskitekijä. Reaalikorkojen voimakas nousu todennäköisesti johtaisi voimakkaisiin liikkeisiin sijoitusmarkkinoilla. Keskuspankkien muutokset rahapolitiikassa ovat aikaisempia vuosia merkittävämmässä roolissa sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta.

Suomen taloustilanne

Suomen taloudessa koettiin selvästi odotettua voimakkaampi kasvunykäys vuoden 2017 alkupuolella. Maailmantalouden imu näkyi viennin selvänä pirstymisenä sekä investointien rivakkana kasvuna. Vuoden edetessä kasvu hieman tasaantui viennin hiipumisen vuoksi. On mahdollista, että tuotannon kapasiteettirajoitteet alkoivat jo heikentää Suomen kykyä vastata ulkoiseen kysyntään. Myös työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma näytti pahentuneen: Avoimia työpaikkoja oli jopa historiallisen paljon, mutta niiden täyttäminen oli vaikeaa.

Alkuvuoden kasvunykäyksen ansiosta BKT kasvoi vuonna 2017 todennäköisesti jonkin verran yli 3 prosentin vauhtia.

Työllisyys parani vuonna 2017 ripeään BKT-kasvuun nähden yllättävän vähän. Ilmiö on elpymisen alkuvaiheelle kuitenkin melko tyypillistä, sillä yritykset pyrkivät ensi vaiheessa tyydyttämään kasvaneen kysynnän olemassa olevan kapasiteetin tehokkaamalla käytöllä. Työttömyysasteen odotettua hitaampi lasku selittyi myös piilotyöttömyyden väheneemisellä: työtä vailla olevat rohkaistuivat aiempaa aktiivisemmin työnhakuun. Työn tarjonta siis kasvoi ja se näkyy ennen pitkää myös työllisten määrän kasvuna. Työttömyysasteen trendinomaisen aleneminen jatkuu 2018.

Vuoden 2017 jälkipuoliskolla koettu kasvun lievä hidastuminen on jäämässä väliaikaiseksi ja talouskehitys on vuoden 2018 alkaessa jälleen paranemassa. Maailmantalouden näkymä on kääntynyt uudelleen valoisampaan suuntaan, joten kansainvälinen talous tarjoaa Suomelle jopa voimistuvaa vetoapua. Samanaikaisesti investointien vahva kasvu helpottaa kapasiteettirajoitteita. Kotitalouksien kulutuskysynnän kannalta talouden perusolosuhteet ovat yhä suosiolliset: kuluttajien luottamus on historiallisen korkea, työllisyys paranee, korot ovat erittäin alhaiset ja ostovoimakin kasvaa inflaation lievästä kiihtymisestä huolimatta. Kotitalouksien velkaantuneisuus alkaa kuitenkin jo muodostua kulutusta rajoittavaksi tekijäksi ja yksityisen kulutuskysynnän kasvu saattaa jonkin verran hidastua vuoden 2017 tasosta. BKT-kasvun odotetaan yltävän 2,5-3 prosentin haarukkaan vuonna 2018.

Suomen talouden pitkän aikavälin kasvupotentiaalin turvaamiseksi työmarkkinoiden, sosiaaliturvan, sosiaali- ja terveystalouden, korkeakoulutuksen, yritystukijärjestelmän sekä verotuksen rakenteellista uudistamista on jatkettava. Päätöksenteko on kuitenkin poliittisesti vaikeaa ja tuloksia syntyy hitaasti. Ikäsidonnaisten hoivamenojen noususta johtuvan kestävyysvajeen vuoksi julkisessa taloudessa ei ole liikkumavaraa hyvästä suhdannetilanteesta huolimatta.

Asuntomarkkinat Suomessa

Asuntokauppaa ohjaavat tekijät (työllisyys, korkotaso ja kuluttajien luottamus) ovat edelleen tukeneet positiivista virettä asuntomarkkinoilla. Tosin positiivinen vire on kohdistunut vuonna 2017 vahvasti

uusien asuntojen kauppaan, mikä onkin lisääntynyt lähes 35 prosenttia. Käytettyjen asuntojen kauppamäärä vastaavana aikana ei ole kehittynyt odotusten mukaisesti, vaikka kauppamäärän kasvua onkin ollut noin 2,5 prosenttia.

Markkinat eri maantieteellisillä alueilla ovat jatkaneet eriytymistään. Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa ovat olleet vahvassa kasvussa, kun taas Kainuussa, Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa on suunta ollut vastakkainen. Tähän polarisaation vaikuttaa vahvasti väkiluvun ja työllisten määrän kehitys.

Sijoitusasuntokysyntä jatkui alkuvuonna 2017 vahvana huolimatta siitä, että joillakin paikkakunnilla ylitarjonta vuokra-asunnoissa ja vuokrien kehitys suhteessa ansiotulokehitykseen on ollut liian voimakasta. Ylitarjonta johtuu osittain asuntorahastojen aktiivisesta sijoitustoiminnasta. Useat asiantuntijat viestivät syksyllä sijoitusasuntomarkkinoiden ylikuumenemisestä ja sen riskeistä etenkin, jos sijoittaminen on toteutettu vahvasti velkapääomalla. Tämä hillitsi sijoituskysyntää, mikä vaikutti taas positiivisesti ensiasunnon ostajien mahdollisuuteen löytää itselleen koti. Ensiasunnonostajien määrä on syksystä lähtien lisääntynyt.

Uudisrakentaminen jatkui vuonna 2017 erittäin vahvana runsaasta kysynnästä johtuen. Tosin samanaikaisesti myönnettyjen rakennuslupien määrä lähti laskuun, mikä enteilee rakennusliikkeiden lisääntyvistä varovaisuudesta. Tähän varovaisuuteen on vaikuttamassa sijoitusasuntokysynnän väheneminen sekä Ruotsin (suur-Tukholman) asuntomarkkinoiden markkinaoireilut. Lisäksi vaikuttamassa on hyvällä sijainnilla sijaitsevien tonttien vähäisyys. Tästä johtuen rakennusliikkeet panostavat entistä enemmän täydennysrakentamiskohteiden löytämiseen.

Käytettyjen kerros- ja rivitaloasuntojen hinnat nousivat vuonna 2017 keskimäärin noin 4 prosenttia. Hintojen nousussa oli myös eriytymistä, eli pääkaupunkiseudulla nousua tapahtui noin 4,5 prosenttia ja muualla Suomessa noin 1,5 prosenttia. Ennustamme käytettyjen asuntojen hintojen nousevan koko maassa noin 1-3 prosenttia tänä vuonna. Hintojen nousua hillitsee pientasuntojen kysyntätilanteen normalisointumisen ja lievästi vähentynyt asunto-ostointo.

Pankin liiketoiminta

Säästöpankki Optia saavutti liiketoiminnan kasvun ja tuloksen osalta pankin liiketoimintasuunnitelmaansa tilikaudelle asettamat tavoitteet. Pankki keskittyi toimintasuunnitelmansa mukaisesti kasvattamaan asiakaskuntaansa ja lisäämään markkinaosuuttaan.

Säästöpankki Optia harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta, että välittämällä yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet käsittävät luotto-, sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Välitetyt luotot koostuvat SP-Kiinnitysluottopankki Oyj:n kiinnitysluotoista, joiden määrä vuoden 2017 lopussa oli 323,4 miljoonaa euroa. Pankilla on jälleenrahoitusvelvoite välittämiinsä kiinnitysluottoihin.

Sijoitustuotteina pankin tuotevalikoimaan kuuluvat Sp-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat sijoitusrahastot sekä Nooa Säästöpankin liikkeeseen laskemat sijoitusobligaatiot. Pankki tarjoaa asiakkailleen myös omaisuudenhoitopalvelua, jossa salkunhoitajana on Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Vuoden lopussa asiakkailla oli pankin välittämiä rahasto- ja vakuutussäästöjä 317,9 miljoonaa euroa.

Pankin välittämät eläke- ja henkivakuutus tuotteet tuottaa säästöpankkien omistama Sp-Henkivakuutus Oy, joka tarjoaa pankin asiakkaille nykyaikaisia ja eri tilanteisiin sopivia vakuutussäästämisen tuotteita. Valikoima sisältää mm. säästö- ja eläkevakuutukset, lainaturvan, kapitalisaatiosopimuksen ja varainhoitovakuutuksen.

Maksujenvälityksessä pankki käyttää Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n maksujenvälitys ja clearingpalveluja. Säästöpankkien Keskuspankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja sen tehtävänä on myös varmistaa Säästöpankkiryhmän likviditeetti ja tukkuvarainhankinta. Säästöpankkien Keskuspankki hankkii rahoitusta ja operoi Säästöpankkiryhmän puolesta raha- ja pääomamarkkinoilla ja hoitaa maksujen selvityksen ja huolehtii myös Ryhmän sisäisestä likviditeetin tasauksesta.

Kiinteistönvälittäjänä toimii säästöpankkien oma kiinteistönvälitysketju, jonka keskusyhtiönä on

Sp-Koti Oy. Sp-Koti -ketju toimii franchising-periaatteella, jossa itsenäiset yhtiöt muodostavat pankin kanssa yhteistyössä toimivan valtakunnallisen välittäjäketjun. Pankin toimialueella Sp-Koti toimii Joensuuissa, Jyväskylässä, Kuopiossa, Kajaanissa, Oulussa ja Rovaniemellä.

Säästöpankit tarjoavat vakuutuksia verkkokaupassa, josta saa tavallisimmat henkilöasiakkaan vahinkovakuutuspalvelut. Vakuutuksenantajana toimii Suomen Vahinkovakuutus Oy.

Tulos

Säästöpankki Optian liikevoitto oli 14,9 miljoonaa euroa (15,3 miljoonaa euroa vuonna 2016). Liikevoitto pieneni edellisestä vuodesta 2,7 prosenttia, mutta oli kuitenkin euromääräisesti lähes samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin. Liikevoittoprosentiksi taaseen vuosikeskiarvosta muodostui 1,1 prosenttia (1,1). Pankin kulu-tuotto -suhde oli 56,8 prosenttia (56,2).

Pankin keskeiset tuloslaskelmaerät ovat kehittyneet kahteen edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

Tuhatta euroa	01-12/2017	01-12/2016	Muutos-% *)	01-12/2015	Muutos-% **)
Korkokate	23 463	25 201	-6,9	26 008	-3,1
Nettopalkkiotuotot	13 550	11 513	17,7	11 342	1,5
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-65	-88	26,1	-505	82,6
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	4 665	684		1 307	-47,7
Suojauslaskennan nettotulos	-1	-4	-86,4	10	...
Muut tuotot	1 458	2 701	-46,0	2 317	16,6
Tuotot yhteensä	43 070	40 006	7,7	40 479	-1,2
Henkilöstökulut	-9 701	-9 944	-2,4	-8 952	11,1
Muut hallintokulut	-9 859	-8 191	20,4	-8 346	-1,9
Muut kulut	-4 892	-4 329	13,0	-4 488	-3,5
Kulut yhteensä	-24 452	-22 464	8,9	-21 787	3,1
Kulu-tuotto -suhde	56,77	56,15		53,82	
Arvon alentumistappiot luotoista	-3 707	-2 211	67,7	-2 929	-24,5
Liikevoitto	14 911	15 331	-2,7	15 763	-2,7
Tilikauden voitto	12 177	15 246	-20,1	7 975	91,2

*) Muutos 2017-2016

***) Muutos 2016-2015

Pankin korkokatteeksi muodostui 23,5 miljoonaa euroa (25,2). Korkokate pieneni 6,9 prosentilla edelliseen tilikauteen verrattuna. Korkokatetta vahvistivat suojaavista korkojohdannaisista saadut korot, joiden määrä korkokatteessa oli 1,9 miljoonaa euroa (2,6).

Korkotuottojen määrä oli 28,1 miljoonaa euroa (31,7), jossa vähennystä edellisvuodesta oli 11,3 prosenttia. Korkotuotoista merkittävimmän osan muodostivat antolainauksen korkotuotot. Sijoitustoiminnan korkotuotot vähenivät pankin suorien korkosijoitusten erääntyessä. Korkokulut olivat 4,6 miljoonaa euroa (6,5). Korkokulut vähenivät edelliseen tilikauteen verrattuna 28,3 prosenttia. Korkokulut koostuivat pääasiassa yleisön talletuksille maksetuista koroista.

Nettopalkkiotuotot olivat 13,5 miljoonaa euroa (11,5). Tästä palkkiotuottojen osuus oli 15,5 miljoonaa euroa (13,4) ja palkkiokulujen 2,0 miljoonaa euroa (1,9). Palkkiotuottoihin sisältyy välitetyistä tuotteista saatuja palkkioita yhteensä 5,9 miljoonaa euroa (4,2), josta välitetyistä kiinnitysluottopankin luotoista saadut palkkiot olivat 1,9 miljoonaa euroa (0,6) ja muista välitetyistä tuotteista 4,0 miljoonaa euroa (3,6). Välitetyistä kiinnitysluotoista saadut palkkiot sisältyvät edellä esitettyihin lukuihin nettomääräisinä. Muista palkkiotuotoista merkittävimpiä olivat palkkiot antolainauksesta 3,8 miljoonaa euroa (3,6), palkkiot maksuliikenteestä 3,9 miljoonaa euroa (3,8), palkkiot omaisuuden hoidosta ja lainopillisista tehtävistä 0,9 miljoonaa euroa (0,8) ja palkkiot takauksista 0,4 miljoonaa euroa (0,4).

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotoiksi muodostui -0,1 miljoonaa euroa (-0,1). Erään sisältyi tuloksen kautta käypään arvoon kirjattavien rahoitusvarojen myyntivoittoja ja -tappioita 0,0 miljoonaa euroa (-0,1) sekä näiden realisoitumattomia arvostusvoittoja ja -tappioita 0,1 miljoonaa euroa (0,1). Lisäksi tuloserä sisältää rahavirtaa suojaavista korko-optioista suoraan tulokseen kirjattavan aika-arvon muutoksen ja suojauksen tehottoman osuuden, joiden yhteismäärä tilikaudella oli -0,2 miljoonaa euroa (0,1).

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 4,7 miljoonaa euroa (0,7). Tästä myyntivoitot- ja tappiot olivat 4,9 miljoonaa euroa (1,0). Erään sisältyy myös käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirrettyjä arvonalentumistappioita 0,2 miljoonaa euroa (0,3).

Suojauslaskennan nettotulos oli 0,0 miljoonaa euroa (0,0). Erä muodostuu käypää arvoa suojaavien korkojohdannaisten ja suojattavien kohteiden käypien arvojen muutosten erotuksesta.

Muut tuotot sisältävät tuotot oman pääoman ehtoisis- ta sijoituksista, sijoituskiinteistöjen nettotuotot ja liike- toiminnan muut tuotot, yhteismäärältään 1,5 miljoonaa euroa (2,7). Saadut osingot olivat 0,3 miljoonaa euroa (0,2), jossa kasvua edellisvuoteen oli 0,1 miljoonaa euroa. Sijoituskiinteistöjen nettotuotoksi muodostui 0,05 miljoonaa euroa (0,1). Ero, 0,05 miljoonaa euroa johtui vuokrausasteen laskusta sekä korjaus ja ylläpi- tokulujen kasvusta. Liiketoiminnan muut tuotot vähe- nivät 53,5 prosentilla 1,1 miljoonaan euroon (2,3). Liike- toiminnan muut tuotot sisälsivät edellisenä vuonna 1,2 miljoonaa euroa kertaluonteisia eriä liittyen Visa Euro- pen myyntiin Visa Inc. -yhtiölle.

Henkilöstökulut muodostuvat palkkakuluista sekä eläke- ja muista henkilösivukuluista. Näiden kulu- jen kokonaismäärä oli 9,7 miljoonaa euroa (9,9), mikä

oli 2,4 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna.

Muut hallintokulut kasvoivat 20,4 prosenttia, 9,9 miljoonaan euroon (8,2). Kulujen nousu johtui pää- osin pankin it-kulujen kasvusta, Ryhmän keskitet- tyjen palvelujen kehittämisestä sekä panostuksista henkilökunnan osaamiseen. Muut kulut, 4,9 miljo- naa euroa (4,3), käsittävät poistot ja arvonalentumi- set aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukais- ten poistojen määrä oli 0,7 miljoonaa euroa (0,5). Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 9,2 prosenttia, 4,2 miljoonaan euroon (3,8).

Luotoista ja takauksista kirjattujen arvonalentu- mistappioiden nettomäärä tilikauden tuloksessa oli 3,7 miljoonaa euroa (2,2), jossa kasvua edellisvuo- desta oli 1,5 miljoonaa euroa. Arvonalentumistap- pioiden bruttomäärä oli 4,3 miljoonaa euroa (3,1). Arvonalentumisten peruutuksia kirjattiin 0,3 mil- joonaa euroa (0,7) ja palautuksia aikaisemmin toteu- tuneiksi luottotappioiksi kirjatui- sa saamisista saa- tiin 0,3 miljoonaa euroa (0,2).

Arvonalentumistappiot luotoista pysyivät edelleen maltillisina.

Tase

Pankin tase kasvoi vuoden 2017 aikana 1,2 prosenttia ja oli vuoden lopussa 1 415,4 miljoonaa euroa (1 399,3). Taseessa olevien luottojen määrä oli 1 020,0 miljo- naa euroa. Luottojen keskikorko oli 2,03 (2,06) pro- senttia. Talletusten määrä oli 877,8 miljoonaa euroa ja niiden keskikorko 0,18 (0,25) prosenttia.

Säästöpankki Optian taseen keskeiset erät ovat ke- hittyneet kahteen edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

Tuhatta euroa	31.12.2017	31.12.2016	Muutos-% **)	31.12.2015	Muutos-% ***)
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 020 261	998 105	2,2	1 061 613	-6,0
Luotot	1 019 953	998 060	2,2	1 061 501	-6,0
Muut saamiset	308	45	...	112	-60,3
Sijoitukset	381 691	375 725	1,6	368 469	2,0
Saamiset luottolaitoksilta	114 741	138 494	-17,2	108 948	27,1
Saamistodistukset	92 257	112 204	-17,8	145 525	-22,9
Osakkeet ja osuudet	154 070	105 231	46,4	96 285	9,3
Kiinteistöt	20 623	19 796	4,2	17 711	11,8
Johdannaissopimukset	2 027	4 079	-50,3	6 572	-37,9
Johdannaissopimukset vastaavaa	2 027	4 037	-49,8	6 452	-37,4
Johdannaissopimukset vastattavaa	0	42	...	120	-65,1
Yleisön talletukset *)	877 836	902 420	-2,7	911 229	-1,0
Velat luottolaitoksille	301 077	210 090	43,3	214 867	-2,2
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	0	62 413	...	109 737	-43,1
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat *)	0	62 413	...	109 737	-43,1
Oma pääoma	174 178	162 373	7,3	146 189	11,1
Tilinpäätössiirtojen kertymä	42 202	42 866	-1,5	46 581	-8,0
ROA %	0,8	0,8		1,0	
Omavaraisuusaste	14,7	14,1		12,7	
Vakavaraisuussuhde	24,15 %	24,30 %		20,95 %	

*) Luku ei sisällä suojauksesta johtuvaa käyvän arvon muutosta

***) Muutos 2017-2016

****) Muutos 2016-2015

Luotonanto

Säästöpankki Optian luotonannon kokonaismäärä tilikauden lopussa oli 1 343,3 miljoonaa euroa (1 196,4). Luotonanto sisältää pankin taseessa olevat luotot 1 020,0 miljoonaa euroa (998,1) sekä pankin välittämät SP-Kiinnitysluotto pankin luotot, jotka eivät sisälly pankin taseeseen. Välitettyjen kiinnitysluottojen määrä vuoden lopussa oli 323,4 miljoonaa euroa (198,3). Pankin valtion varoista välittämät luotot sisältyvät pankin taseeseen erään Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Niiden määrä vuoden lopussa oli 0,6 miljoonaa euroa (0,7).

Mukaan luettuna välitetyt kiinnitysluotot luottoja nostettiin ja uudistettiin vuoden aikana yhteensä 528,1 miljoonaa euroa. Luotonannon nettolisäys oli 146,9 miljoonaa euroa eli 12,3 prosenttia.

Järjestämättömien saamisten määrä säilyi edelleen maltillisella tasolla. Järjestämättömät saamiset olivat 12,6 miljoonaa euroa (8,7) eli 3,9 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Järjestämättömien saamisten määrä oli 0,9 prosenttia (0,7) kokonaisluotonannon ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin sisältyvien takausten yhteismäärästä.

Lisäksi pankilla oli nollakorkoisia saamisia 2,0 mil-

joonaa euroa (2,3). Järjestämättömät ja nolla-korkoiset saamiset yhteensä olivat 1,1 prosenttia (0,9) kokonaisluotonannon ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärästä.

Lisäksi lainanhoitojoustolliset saamiset olivat 7,5 miljoonaa euroa (13,7). Lainanhoitojoustolliset saamiset ovat saamisia, joiden lainaehdot on neuvoteltu uudelleen tai asiakkaan rahoitusta on järjestelty heikentyneen maksukykyyn johdosta.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kuuluvat asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset ja asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset, 15,2 miljoonaa euroa (15,3) muodostuvat pääasiassa pankki- ja muista takauksista.

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset, joiden määrä tilikauden päättyessä oli 64,1 miljoonaa euroa (49,6) koostuvat pääasiassa myönnettyistä nostamattomista luotoista.

Sijoitukset

Pankin sijoitukset kohdistuivat pääosin talletuksiin muissa luottolaitoksissa, saamistodistuksiin, osakkeisiin ja osuuksiin sekä kiinteistöihin, jotka sisältyvät tase-erään Aineelliset hyödykkeet. Aineelliset hyödykkeet on eritelty liitetiedossa 1.8.

Pankin talletukset muissa luottolaitoksissa olivat 114,7 miljoonaa euroa (138,5). Määrä oli 23,8 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Sijoitukset saamistodistuksiin muodostuivat rahamarkkina-arvopapereista ja joukkovelkakirjalainoista. Niiden määrä tilikauden päättyessä oli 92,3 miljoonaa euroa (112,2), mikä on 17,8 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Sijoitukset osakkeisiin ja osuuksiin olivat kauden päättyessä 154,1 miljoonaa euroa (105,2). Tästä toiminnalle välttämättömien osakkeiden ja osuuksien osuus oli 33,1 miljoonaa euroa (26,9) ja muiden osakkeiden ja rahasto-osuuksien osuus 121,0 miljoonaa euroa (78,3). Pankilla ei ole hallussaan julkisesti noteerattuja osakkeita, joilla se kävisi aktiivisesti kauppaa.

Pankin kiinteistöomaisuuden arvo taseessa oli 20,6 miljoonaa euroa (19,8). Tästä omassa käytössä olevien kiinteistöjen arvo oli 10,7 miljoonaa euroa (11,8) ja sijoituskiinteistöjen arvo 9,9 miljoonaa euroa (8,0). Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 1.8.

Tilikauden aikana aktivoitiin taseeseen 4,3 miljoonalla eurolla kiinteistöihin kohdistuvia perusparannusmenoja. Vuoden 2017 aikana pankki myi omistamiensa kiinteistöyhteisöjen osakkeita ja/tai kiinteistöjä 0,1 miljoonan euron arvosta. Kiinteistöomaisuuden myynnistä kertyi 0,1 miljoonaa euroa nettomääräistä myyntivoittoa. Pankki kirjasi arvonalennuksia kiinteistöomaisuudesta yhteensä 0,4 miljoonaa euroa (0,0).

Johdannaissopimukset

Pankki käyttää johdannaissopimuksia korkoriskiensä suojaamiseen. Tilikauden päättyessä johdannaisten positiivinen käypä arvo taseen vastavaa -puolella, tase-erässä Johdannaissopimukset, oli yhteensä 2,0 miljoonaa euroa (4,0), josta käypää arvoa suojaavien johdannaisten osuus oli 1,4 miljoonaa

euroa (2,6) ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten 0,6 miljoonaa euroa (1,3). Pankki suojaasi käyvän arvon suojauksella avistaehtoista talletussalkkua. Suojausinstrumenttina olivat koronvaihtosopimukset. Lisäksi pankki suojaasi osaketalletusten arvomuutoksia osakeoptioilla. Rahavirran suojauksella pankki suojaasi vaihtuvakorkoisen antolainauksen tulevaa korkovirtaa, jossa suojausinstrumenttina olivat korko-optiot ja/tai koronvaihtosopimukset.

Johdannaissopimukset eritellään liitetiedoissa 1.6. Vakavaraisuuslaskennassa johdannaiset sisältyvät luotto- ja vastapuoliriskin vakavaraisuusvaatimukseen.

Yleisön talletukset

Pankin varainhankinnasta valtaosa muodostui yleisöltä vastaanotetuista talletuksista.

Talletusten määrä vuoden lopussa oli 877,8 miljoonaa euroa (902,4). Talletukset vähenivät vuoden aikana 24,6 miljoonaa euroa eli 2,7 prosenttia.

Talletukset käyttely- ja säästämistileillä kasvoivat vuoden aikana 21,4 miljoonaa euroa eli 3,0 prosenttia ja niiden määrä vuoden vaihteessa oli 735,4 miljoonaa euroa (714,0). Sijoittamis- ja asuntosäästö-palkkiotilien vähennys oli 46,0 miljoonaa euroa eli 24,4 prosenttia ja niitä oli vuoden vaihteessa 142,4 miljoonaa euroa (188,4).

Muutokseen vaikutti pääasiassa erittäin matala korkotaso, minkä johdosta talletusvaroja ohjautui parempituottoisiin instrumentteihin.

Muut velat

Muut velat muodostuvat pääasiassa veloista luottolaitoksille.

Velat luottolaitoksille olivat 301,1 miljoonaa euroa (210,1). Erä sisältää muiden luottolaitosten pankkiin tekemät talletukset sekä pankin muut velat muille luottolaitoksille, jotka olivat 7,7 miljoonaa euroa (10,9). Muita velkoja ovat mm. repomyynnit, joiden määrä vuoden vaihteessa oli 7,7 miljoonaa euroa (10,9).

Muut vieraan pääoman erät muodostuivat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtyvistä eristä.

Oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä

Pankin oma pääoma tilikauden päättyessä oli 174,2 miljoonaa euroa (162,4). Lisäystä edelliseen tilikauden verrattuna oli 11,8 miljoonaa euroa. Omaan pääomaan sisältyvän käyvän arvon rahaston määrä laskennallisilla veroilla oikaistuna oli 8,4 miljoonaa euroa (8,7). Määrä koostui rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutoksesta 0,4 miljoonaa euroa (0,9) ja myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksesta 7,9 miljoonaa euroa (7,8).

Tilinpäätössiirtoja ovat poistoerot ja verotusperusteiset varaukset, joiden yhteismäärä kauden päättyessä oli 42,2 miljoonaa euroa (42,9), josta luottotappiovaraus oli 42,2 miljoonaa euroa (42,9). Vuonna 2017 luottotappiovarausta purettiin -0,7 miljoonaa euroa (purettiin -3,7 miljoonaa euroa), jonka jälkeen varauksen määrä tilinpäätöksessä oli 4,5 prosenttia saamisista. Varauksesta 4,1 miljoonaa euroa on siirretty vararahastoon. Tilikauden aikana ei kirjattu poistoeron muutosta.

Keskinäinen vastuu

Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö, jäsenluottolaitokset, jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ja sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Säästöpankki-liitto osk toimii Yhteenliittymän keskusyhteisönä.

Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitostensa veloista ja sitoumuksista yhteenliittymälain mukaisesti. Keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälain mukaisesti tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilän estämiseksi. Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia suorittamaan

yhteenliittymälaiissa säädetyin perustein keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena, taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta velalliseltaan.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus yhteenliittymälain mukaisesti valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa ja antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperusteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisöllä on oikeus vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettavaksi näiden Yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Talletussuoja

Rahoitusvakaussuojaviranomaisesta annetun lain (1195/2014) mukaan talletuspankilla on velvollisuus kuulua talletussuojajärjestelmään ja maksaa talletussuojamaksua. Talletussuoja korvaa tallettajien varat, jos ne eivät ole käytettävissä luottolaitoksen jouduttua pysyviin maksuvaikeuksiin. Korvaus on enimmillään 100.000 euroa yhtä luottolaitosta kohden. Samaan talletuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä luottolaitoksena. Tämä tarkoittaa, että yhdessä tai useammassa yhteenliittymään kuuluvasa talletuspankissa olevat varat korvataan yhteensä 100.000 euron enimmäismäärään asti. Säästöpankkien yhteenliittymä on tässä tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymä.

Pankin talletussuojamaksu oli tilikaudella 194,2 tuhatta euroa. Talletussuojasta vastaa vuoden 2015 alusta perustettu uusi viranomaisen, Rahoitusvakaussuojavirasto. Vanha talletussuojarahasto hyvittää kuitenkin jäsenpankeilleen Rahoitusvakaussuojaviraston vuodelle 2017 määrämät talletussuojamaksut siinä suhteessa kuin kukin Vanhan talletussuojarahaston jäsenpankit ovat vuosien kuluessa kartuttaneet rahastoa. Näin ollen talletussuojamaksulla ei ole pankille kuluvaikutusta tilikaudella 2017.

Sijoittajien turva

Säästöpankki Optia kuuluu myös sijoittajien korvausrahaan, jonka suojan piiriin kuuluvat kaikki ammattimaiset sijoittajat.

Sijoittajien korvausrahaan tarkoituksena on sen jäsenenä olevien sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten korvausrahaan suojan piiriin kuuluvien sijoittajien saamisten turvaaminen. Korvausrahaan varoista korvataan sijoituspalveluyrityksen hallussa tai hallinnoitavana sijoituspalvelun tarjoamisen yhteydessä olevat suojan piiriin kuuluvien sijoittajien saamiset. Samalle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on yhdeksän kymmenesosaa sijoittajan samalta sijoituspalveluyritykseltä olevan saamisen määrästä, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Sijoittajien korvausrahaan koskevan lainsäädännön mukaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Vakavaraisuuden hallinta

Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on arvioida, että pääoman määrä ja laatu ovat riittävät suhteessa pankin toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen sekä kattamaan liiketoiminnan ja toimintaympäristön kaikki riskit. Tavoitteen saavuttamiseksi pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoitaa riskinkantokykynsä vastamaan kaikkien riskien yhteismäärää. Vakavaraisuuden hallintaprosessin kautta määritettävät sisäiset pääomatarpeet perustuvat vakavaraisuussäätelyn Pilari I:n mukaisiin pääomavaateisiin ja sen ulkopuolisiin riskeihin kuten rahoitustaseen korkorisktiin, sijoitussalkun markkinarisktiin ja liiketoimintarisktiin. Sisäisessä arviointiprosessissa pankki arvioi pääomanmäärän, joka riittää kattavat myös Pilari 1 ulkopuolisista riskeistä syntyvät odottamattomat tappiot.

Pankin hallituksella on kokonaisvastuu vakavaraisuudenhallinnasta. Pankin hallitus hyväksyy vakavaraisuudenhallinnan lähtökohdat, tavoitteet ja periaatteet. Lisäksi hallitus vahvistaa yleiset vaatimukset vakavaraisuuden mittaus- ja arviointimenetelmille sekä yleiset periaatteet vakavaraisuuden hallintaprosessin järjestämisestä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hallitus vahvistaa riskistra-

tegiat ja määrittää tavoitetasot pääomalle, joka kattaa kaikki liiketoiminnasta ja ulkoisista toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat olennaiset riskit. Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti Yhteenliittymäntasolla. Keskusyhteisön hallitus on asettanut yhteenliittymän ja pankkien vakavaraisuudelle tavoitetasot, joita seurataan neljännesvuosittain.

Stressitestit

Osana vakavaraisuuden hallintaprosessia pankki arvioi omaa riskiasemaansa ja pääoman riittävyttä stressitesteillä. Stressitestejä käytetään arvioitaessa miten erilaiset poikkeuksellisen vakavat, mutta mahdolliset tilanteet voivat vaikuttaa tuloksentelekykyyn, vakavaraisuuteen ja pääomien riittävyteen. Stressitestien avulla pyritään tunnistamaan pankin kannalta keskeisimmät riskit ja arvioimaan, miten haavoittuvainen pankin rakenne on näiden riskien toteutumisen suhteen. Vakavaraisuudenhallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa.

Pääoman jatkuvuussuunnitelma

Pankin pääoman jatkuvuussuunnitelma on tehty ennalta arvaamattomien tapahtumien varalle, jotka saattavat vaarantaa pankin vakavaraisuuden. Osana pääoman jatkuvuussuunnitelmaa ovat pääoman määrälle ja laadulle hallituksen asettamat tavoitetasot ja seurantarajat, joita seurataan neljännesvuosittain. Pääoman jatkuvuussuunnitelmassa on kuvattu toimenpiteet, joihin toimiva johto ja hallitus voivat ryhtyä, jos vakavaraisuussuhdeluvulle asetettu seurantaraja rikkoutuu.

Pilari 1 pääomavaateet

Pankin suurimmat pääomavaateet muodostuvat kiinteistövuokudellisista saamisista ja vähittäissäämisistä. Pankin luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuutapositiolle.

Omat varat ja vakavaraisuustunnusluvut

Säästöpankki Optian vakavaraisuus on vahvalla tasolla ja täyttää sekä 8 prosentin vähimmäistason, että lisäpääomavaatimukset.

Vuoden 2015 alussa pankkien vakavaraisuusvaade nousi, kun Suomessa otettiin käyttöön kiinteä ja muuttuva lisäpääomavaatimus.

Kiinteä lisäpääomavaatimus nosti vakavaraisuuden pääomavaatimuksen 8 prosentista 10,5 prosenttiin riskipainotetuista eristä laskettuna.

Muuttuva lisäpääomavaatimus tulee vaihtelemaan 0–2,5 prosenttiyksikön välillä. Päätöksen muuttuvan lisäpääomavaateen käyttöönotosta ja suuruudesta tekee Finanssivalvonnan johtokunta neljännesvuosittain makrovakausanalyysinsä perusteella. Vuoden 2017 aikana Finanssi-valvonta ei asettanut muuttuvaa lisäpääomavaatimusta suomalaisille luottolaitoksille.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistussuoksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen pankin tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuisiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetukseen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Säästöpankki Optia julkistaa vakavaraisuuslaskennan kannalta olennaiset tiedot vuosittain osana toimintakertomustaan ja tilinpäätöksen liitetietoja. Puolivuosittain tehtävässä osavuositarkastuksessa julkistetaan keskeiset vakavaraisuustiedot.

Säästöpankkiryhmä julkistaa Säästöpankkien yhteenliittymän ns. Pilari III:n mukaiset vakavaraisuustiedot tilinpäätöksessään. Säästöpankkiryhmän tilinpäätös on luettavissa www.saastopankki.fi verkkopalvelussa.

Säästöpankki Optian omat varat yhteensä olivat 204,4 miljoonaa euroa (193,6), kun omien varojen pääomavaatimus oli 89,2 miljoonaa euroa (83,9). Ydinpääoma (CET1) määrä oli 204,4 miljoonaa euroa. Ensisijaisten omien varojen määrä oli 204,4 miljoonaa euroa (193,6). Toissijaiset omat varat olivat 0,0 miljoonaa euroa (0,0).

Säästöpankin vakavaraisuutta koskevat tiedot sisältyvät Säästöpankkiryhmän konsolidoituun tilinpäätökseen.

Finanssivalvonta on katsauskaudella antanut Yhteenliittymälain mukaisen luvan Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä toimivalle Säästöpankki-liitto osk:lle päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU575/2013) kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Säästöpankki Optian vakavaraisuussuhde säilyi edelleen hyvällä tasolla, vaikka pankin vakavaraisuussuhde laski 0,15 -prosenttiyksikköä ja oli vuoden lopussa 24,15 prosenttia. Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin oli 24,15 prosenttia (24,30).

VAKAVARAISUUSLASKELMA, Tuhatta euroa

Omat varat	2017	2016
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	207 490	195 718
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-3 094	-2 080
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	204 396	193 638
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja		
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut		
Ensisijainen lisäpääoma (AT1) yhteensä		
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1) yhteensä	204 396	193 638
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja		
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut		
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä		
Omat varat (TC = T1 + T2) yhteensä	204 396	193 638
Riskipainotetut erät yhteensä	846 438	796 805
josta luottoriskin osuus	762 118	717 067
josta vastuun arvonoikeyturiski (CVA)	538	3 033
josta markkinariskin osuus	8 926	
josta operatiivisen riskin osuus	74 856	76 704
Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomapuskuri (2,5%)	21 161	19 920
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	24,15 %	24,30 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	24,15 %	24,30 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	24,15 %	24,30 %
Omat varat	204 396	193 638
Pääomavaatimus *)	89 227	83 979
Pääomapuskuri pääomavaatimuksen jälkeen	115 169	109 659

*) Pääomavaatimus 10,5 % muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 % ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Säästöpankki Optian vakavaraisuuden kehitykseen vaikuttivat tuloksen säilyminen hyvällä tasolla, vahva omien varojen määrä sekä riskipainotettujen erien määrän hienoinen kasvu.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankin vähimmäisomavaraisuusaste oli 14,12 prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa pankin ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuisiin. Pankki seuraa liiallista velkaantumista osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

	2017	2016
Ensisijainen pääoma	204 396	193 638
Vastuiden kokonaismäärä	1 447 282	1 437 076
Vähimmäisomavaraisuusaste	14,12 %	13,47 %

Kriisinratkaisusuunnitelma

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä tuotiin kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen (Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta). Kriisinratkaisulain toteuttamiseksi perustettiin Rahoitusvakausrasto (Laki rahoitusvakausrastosta, 1995/2014), joka loi Säästöpankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisusuunnitelman keväällä 2017. Osana kriisinratkaisusuunnitelmaa Rahoitusvakausrasto päätti 24.5.2017 asettaa Säästöpankkien yhteenliittymälle luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 8 luvun 7 §:ssä tarkoitettua alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärän. Alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä tulee täyttää 31.12.2018 lukien. Vaade koskee vain yhteenliittymätasoa, mutta Rahoitusvakausrasto arvioi vaateen asettamista jäsenluottolaitostasolla uudelleen vuonna 2018. Tämä alentamiskelpoinen velkojen vähimmäismäärä on luonteeltaan Pilari 2 tyyppinen minimivaade, joka on täytettävä jatkuvasti.

RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnan tavoite

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi

Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien sekä siihen olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia, mittaamista, rajoittamista ja seurantaa. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien tappioiden todennäköisyyttä tai uhkaa valvottavan maineelle ja siten varmistamaan ryhmästrategian toteuttamista. Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on osa sisäistä valvontaa.

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa toiminnan jatkuvuus. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta riittävästä ja tehokkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta luo edellytykset riskien tunnistamiselle, arvioinnille, mittaamiselle ja riskien rajaamiselle pankin kannalta turvalliselle tasolle. Eri riskialueiden ja liiketoimintojen edellyttämät pääomatarpeet määritetään luotettavasti ja riippumattomasti sekä pääoma kohdennetaan suunnitelmallisesti nykyisen ja suunnitellun riskinoton mukaan sekä pankin maksuvalmiuden hallinnan kannalta oikein.

Riskienhallinta on osa pankin sisäistä valvontaa ja keskeinen osa pankin operatiivista toimintaa. Pankin riskienhallintastrategia perustuu hallituksen pankille vahvistamaan päämäärään ja liiketoimintastrategiaan, riskienhallintaohjeisiin, valtuusjärjestelmään sekä keskeisimmistä liiketoiminnan osa-alueista tuotettavaan riski- ja poikkeamaraportointiin.

Pankki kohdistaa strategiansa mukaisesti liiketoimintansa vähittäispankkitoiminnan vähäriskiseen osaan. Pankilla ei ole taloudelliseen kantokykyynsä nähden ylisuuria asiakas- tai sijoitusriskikeskittymiä eikä pankki niitä strategiansa mukaisesti myöskään ota.

Pankki pitää vakavaraisuutensa turvallisella tasolla. Pankin vakavaraisuutta ja riskienkantokykyä vahvistetaan kannattavalla liiketoiminnalla. Luotto- ja muiden riskien muodostaman tappioutahan pankki huomioi tilinpäätöksessään riittävällä arvonalentumiskirjauksilla ja muilla tappiokirjauksilla.

Hallitukselle annetaan säännöllisesti tietoa pankin eri riskeistä ja niiden tasoista. Pankin hallitus asettaa riskinottohalukkuuden tason hyväksymällä riskialuekohtaiset riskistrategiat ja tarvittavat riskilimiitit ja seurantarajat. Riskistrategian toteutumista seurataan riskilimiittien ja seurantarajojen valvonnalla ja raportoinnilla, jota suoritetaan liiketoiminnasta riippumattomasti. Hallitus myös hyväksyy valtuudet ja puitteet riskinotolle määrittelemällä sallitut riskirajat eri riskialueille. Valtuuksien puitteissa vastuu päivittäisestä riskien seurannasta ja valvonnasta kuuluu toimivalle johdolle. Toimiva johto hyödyntää seurannassaan järjestelmien tuottamia raportteja eri riskien osa-alueilta. Riskien raportointiin ja seurantaan tarkoitettujen järjestelmien sekä käytännöt täyttävät riskienhallinnalle asetetut edellytykset ottaen huomioon pankin toiminnan luonteen ja laajuuden.

Pankilla on seuraavat liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamassa tehokas ja kattava sisäinen valvonta:

- riippumaton riskienvalvonta
- säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- sisäisen tarkastuksen toiminto

Riippumattoman riskienvalvonnan tehtävänä on varmistaa ja valvoa, että pankin riskienhallinta on riittävällä tasolla suhteessa pankin liiketoiminnan laatuun, laajuuteen, monimuotoisuuteen ja riskeihin. Riskienvalvontatoiminnon tehtävänä on avustaa pankin hallitusta ja toimivaa johtoa riittävän riskienhallinnan järjestämisessä sekä toimivuuden ja tehokkuuden valvonnassa.

Compliance -toiminnon tavoitteena on varmistaa,

että pankissa noudatetaan lainsäädäntöä, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä. Compliance -toiminnon vastuulla on valvoa, että pankissa noudatetaan annettuja sisäisiä ohjeita, henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä muita rahoitusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita.

Pankin hallitus on asettanut pankille sisäisen tarkastuksen ja vahvistanut sisäiselle tarkastukselle tarkastussuunnitelman sekä raportointiperiaatteet.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on pankin toimintaorganisaation sisäisen valvonnan laajuuden ja riittävyyden arviointi sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden valvonta ja arviointi. Sisäinen tarkastus raportoi havainnoistaan toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Pankin hallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä lainsäädännön, viranomaisvaateiden ja keskusyhteisön hallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Pankin toimitusjohtaja ja muu johto vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä lainsäädännön, viranomaisvaateiden sekä keskusyhteisön ja pankin oman hallituksen antamien tarkempien sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti.

Säästöpankkien yhteenliittymän riskienhallinnan menettelytapoja ylläpidetään ja kehitetään keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta, jotta varmistetaan että myös kaikki uudet, olennaiset, mutta aikaisemmin tunnistamattomat riskit tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei to-

dennäköisesti täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskien suurin lähde ovat luotot, mutta luottoriskiä (vastapuoliriskiä) voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannaisso- pimuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä sekä takauksista.

Pankin hallitus ohjaa pankin luottoriskien hallintaa, siinä käytettäviä menetelmiä sekä niiden valvontaa ja raportointia vahvistamallaan luottoriskistrategialla, sen perusteella antamallaan luottoriskejä ja niiden hallintaa koskevilla muilla ohjeilla sekä asettamallaan riskilimiiteillä ja muilla seurantarajoilla.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastuista syntyvien riskien tulos- ja vaka- varaisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Hallituksen vahvistama liiketoimintastrategia ja luotonanto-ohjeet määrittelevät enimmäismäärät riskikeskittymille ja ohjaavat luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankin keskeisiä asiakasryhmiä ovat toimialueen henkilöasiakkaat ja mikro- sekä pienet yritykset, elinkeinoharjoittajat sekä maa- ja metsätalousasiakkaat. Pankin varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina pankin asiakkaille. Pankin taseessa olevista luotoista kotitalouksien ja elinkeinoharjoittajien yhteinen osuus on noin 66,4 prosenttia (71,1). Maaseutuyrittäjien osuus taseessa olevista luotoista on 8,7 prosenttia (8,5) ja muiden 24,9 prosenttia (20,4). Valtaosa, 73,4 prosenttia (74,6) pankin luotoista on myönnetty asuntovakuutta vastaan.

Asiakkaiden luottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakasseurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun. Luotonmyöntö perustuu ensisijaisesti asiakkaan riittävään luotonhoitokykyyn.

Asiakkaan maksukyky, aiempi maksukäyttäytymisen, hakemuksen luottoluokitus ja tarjotut vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle. Olemassa olevat luotot luokitellaan luottoluokitusmallilla, joka huomioi asiakkaan maksukäyttäytymisen muutokset.

Uudet henkilöasiakkaiden hakemus- ja kannanluokitusmallit otettiin käyttöön lokakuussa 2016. Käyttöön otetuissa luottoluokittelumalleissa on käytössä 14-portainen luokitteluasteikko, jossa luottokelpoiset jaetaan 13 luokkaan ja maksuhäiriöisille on varattu oma luokkansa. Uusille luotoille käytetään hakemusvaiheen malleja ja luottokannassa olevat luotot luokitellaan kannanluokitusmallilla, joka huomioi asiakkaan maksukäyttämisen. Mallit validoidaan vuosittain. Uusia luottoluokitusmalleja tullaan käyttämään sekä sisäisessä raportoinnissa että vuonna 2018 voimaan tulevissa IFRS 9 mukaisissa arvonalentumisten laskennoissa.

Yritys- ja maatilatalousluottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakasseurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun. Yritysassiakkaiden luotonmyönnessä asiakasarvioinnin perusteena oleva tilinpäätösanalyysi, asiakkaan taloudellinen tila, maksukyky, kilpailuasema, hakemuksen luottoluokitus ja tarjotut vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle. Lisäksi selvitetään aiotun investoinnin vaikutusta asiakkaan taloudelliseen tilaan.

Elinkeinonharjoittajat ja toiminimet hoidetaan pääsääntöisesti yksityisasiakkaina. Erityistä osaamista vaativa asiakas voidaan tapauskohtaisesti siirtää hoidettavaksi yritysasiakkaaksi. Yritysasiakkaana hoidetaan osakeyhtiömuotoisia yrityksiä, avoimia ja kommandiittiyhtiöitä, yhteisöjä ja julkisyhtiöitä.

Pankin hallitus tekee suurimmat luottopäätökset. Hallitus on edelleen delegoinut luottovaltuuksia pankin luottoryhmälle ja muille nimetyille toimihenkilöille.

Luottopäätökset tehdään pankin hallituksen vahvistamien luotonanto-ohjeiden mukaisesti. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttämiseen. Luotot on myönnetty pääosin turvaavin vakuuksin. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja niiden käypiä arvoja seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetunte-
musta hyödyntämällä.

Pankin hallitus on vahvistanut pankille ohjeet eri vakuusmuotojen arvostuksista ja niiden vakuusarvoista, joita vastaan luottoa voidaan myöntää. Arvostusprosentit ovat varovaisesti määritellyjä enimmäisrajoja kullekin vakuuslajille. Vakuuden käyvän arvon arviointi perustuu aina tapauskohtaiseen arvioon.

Luottoriskiä arvioidaan jatkuvasti seuraamalla mm. takaisinmaksussa esiintyviä viivästyksiä ja järjestämättömiä luottoja. Asiakaskohtaisia vastuiden ja vakuuksien määriä seurataan asiakasvastuuhenkilöiden taholta perustuen jatkuvaan maksukäyttämisen ja asiakkaiden toiminnan seuraamiseen. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti asiakasvastuista ja järjestämättömistä luotoista. Raportointi sisältää mm. riskien määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Luotonannon keskittämäriskit

Luotonannon riskikeskittymiä syntyy tai voi syntyä esimerkiksi silloin, kun luottosalkku sisältää suuria määriä luottoja ja muita vastuita seuraaville tahoille:

- yksittäiselle vastapuolelle
- ryhmille, jotka muodostuvat yksittäisistä vastapuolista ja niihin sidoksissa olevista yhteisöistä
- tietyille toimialoille
- tiettyjä vakuuksia vastaan
- joiden maturiteetti on sama tai
- joissa tuote/instrumentti on sama.

Pankilla ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden vastuut ylittäisivät EU:n vakavaraisuusasetuksen asettaman rajan 10 prosenttia pankin omista varoista (ns. suuret asiakasriskit). Pankin luottokantaan sisältyvät riskit ovat tehtyjen selvitysten perusteella pankin vuositulostasoon ja riskinkantokykyyn nähden alhaisella tasolla.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan pankin kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voi aiheutua sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen hallitsemattomuudesta ja/tai ennakoimattomuudesta. Likviditeettiriskiksi voidaan määritellä myös tarvit-

tavan jälleen rahoituksen kustannusten hallitsematon nousu. Likviditeettiriski voidaan tarkemmin jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rahoitusriskiin. Pankin liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana on pankin asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan kohdeasiakkaille myönnettävää luotonantoa.

Hallituksella on kokonaisvastuu likviditeettiriskistrategiasta, riskinotto- ja linjauksesta ja likviditeettiriskin hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät likviditeettiriskin tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Pankin hallitus hyväksyy likviditeettistrategian ja muun ohjeistuksen sekä asettaa likviditeettiriskin seurannalle limiitit ja muut seurantarajat.

Säästöpankki Optia hankkii tarvitsemansa jälleen rahoituksen talletuksina omalta toimialueeltaan sekä tukkuvarainhankintana omalta keskuspankiltaan.

Talletustiliehtojen mukaan merkittävä osa jälleenerahoituksesta on avistaehtoista jakautuen yli 65 400 tallettaja-asiakkaalle. Pankin tavoitteena on pidentää jälleen rahoituksensa maturiteettia ja ylläpitää laajaa rahoituspohjaa.

Pankki on saanut Säästöpankkiliitto osk:lta luvan olla soveltamatta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luotto- laitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Pankki pitää maksuvalmiutensa hyvällä tasolla sijoittamalla likvidit varat pääosin jälkimarkkinakelpoiisiin rahoitusinstrumentteihin ja lyhytaikaisiin talletuksiin muihin rahalaitokseen. Pankin taseessa olevista luotoista on 9,3 prosenttia (7,3 prosenttia luotoissa, joiden luottoaika on yli 20 vuotta. Vuoden 2017 aikana pankin rahoitusasema pysyi vakaana.

Markkinariski

Markkinariskejä syntyy pankin rahoitustaseesta, joka koostuu anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenerahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista.

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja omiin varoihin. Pankin merkittävin markkinariski on rahoitustaseeseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloarvon kautta. Rahoitustaseeseen korkoriskin hallinnan periaatteet on kuvattu alla kohdassa rahoitustaseeseen korkoriski.

Pankin liiketoimintaan ei lähtökohtaisesti kuulu kaupankäynti omaan lukuun tai asiakaskaupankäynti. Johdannaisten käyttö on rajoitettu suojaus- tarkoitukseen.

Kaupankäyntitoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Osakeriskillä tarkoitetaan mm. julkisesti noteerattavien osakkeiden ja rahasto-osuuksien kurssimuutosten aiheuttamaa tulosvaikutusta. Pankin tavoitteena arvopaperisijoituksissa on hankkia tuotto-riskisuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Sijoitus- ja likviditeettisalkun markkinariski muodostuu sijoituskohteen hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekurssien, korkojen ja valuuttojen muutokset vaikuttavat sijoitussalkun omistuksien arvoon ja sitä kautta tuottoon. Sijoitussalkun markkinariskiä mitataan ja seurataan omaisuusluokittain, vastapuolittain ja sektoreittain. Hallitukselle ja riskivaliokunnalle raportoidaan säännöllisesti sijoitussalkun position kehitys ja suurimmat vastapuolet.

Pankki sijoittaa arvopapereihin vain siten, että kurssimuutosten tulosvaikutus ei vaaranna pankin vakavaraisuutta tai kannattavuutta. Tilinpäätöshetkellä pankin tulokseen sisältyi arvopapereista kirjattuja realisoitumattomia arvomuutoksia nettomäärältään -0,1 miljoonaa euroa (0,0). Lisäksi realisoitumattomia arvomuutoksia sisältyy käyvän arvon rahastoon, määrältään 8,4 miljoonaa euroa (8,7), josta rahavirran suojauksessa käytettävien johdannaisten arvomuutos oli 0,4 miljoonaa euroa (0,9) ja myytävissä olevien rahoitusvarojen arvomuutos 7,9 miljoonaa euroa (7,8). Arvopapereiden realisoitumattomista arvomuutoksista aiheutuva vaikutus pankin omiin varoihin oli 8,3 miljoonaa euroa (8,8). Pankilla ei ole arvopapereihin liittyvää koko toiminnan selvitysriskistä aiheutuvaa vähimmäisvakavaraisuusvaatimusta.

Sijoitusten hajauttamisella vähennetään yksittäisistä sijoituksista aiheutuvaa keskittyneisyysriskiä. Pankin hallituksen vahvistamassa sijoitustoiminnan ohjeessa on asetettu enimmäisrajat mm. osakkeisiin ja osuuksiin tehtäviin sijoituksiin sekä määritellyt sijoituslajikohtaiset ja liikkeeseenlaskijakohtaiset enimmäisrajat.

Rahoitustaseen korkoriski

Pankin merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tulo-riskin kautta. Pankin liiketoiminta on vähittäispankkitoimintaa, johon olennaisena osana kuuluu korkoriski. Korkoriskiä syntyy pankin rahoitustaseesta, joka koostuu anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleen rahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Pankin kaupankäyntivarastot ovat vakavaraisuusasetuksessa määritellyjä ns. pieniä kaupankäyntivarastoja, joiden korkoriskipositiot ovat vähäisiä.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten haitallista vaikutusta pankkitoiminnan taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon (nykyarvoriski) tai korkokatteeseen (tuloriski). Korkoriski voidaan edelleen jakaa seuraaviin riskilajeihin:

- korkokäyräriski, joka syntyy korkokäyrän muutosten vaikutuksena varojen ja velkojen tulevaisuuden kassavirtojen nykyarvoon
- uudelleenhinnoitteluriski, joka syntyy kiinteäkorkoisten erien osalta maturiteettien eriaikaisuudesta ja vaihtuvakorkoisten erien osalta varojen ja velkojen eriaikaisesta uudelleenhinnoittelusta
- korkoperusteriski, joka syntyy varojen ja velkojen erilaisista korkoperusteista
- optionaalisuusriski, joka syntyy itsenäisistä ja kytkeytyistä optioista, joissa päätös toteutuksesta voi riippua koroista. Tällaisia ovat mm. joukkovelkakirjoissa kytketyt osto- tai myyntioptiot sekä oikeus lainan takaisinmaksuun tai talletuksen nostoon ennaikaisesti ilman korvausta.

Korkoriskien hallinnan tavoitteena on pankin korkokatteen ja nykyarvon vakauttaminen tasolle, jossa pankin liiketoiminta on kannattavaa, sekä niiden vaihtelun rajoittaminen siten, että pankin vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaissakaan korkoympäristön muutoksissa.

Pankin riskinottohalukkuus korkoriskin osalta kuvataan pankin hallituksen asettamilla korkoriskilimiiteillä.

Korkoriskiä voidaan hallita muokkaamalla tuote- ja taserakennetta, suunnittelemalla sijoitusten ja liikkeeseenlaskujen korkosidonnaisuutta ja maturiteettia sekä tekemällä suojaavia korkojohdannaisia.

Pankki käyttää korkokatteen suojaamisessa korkojohdannaisia, pääasiassa koronvaihtosopimuksia. Johdannaisten korkoriskiä seurataan erikseen sekä nykyarvo- että tuloriskilaskennassa.

Pankin hallitus on myöntänyt toimivalle johdolle valtuudet suojaavien johdannaisten käyttöön. Korkoriskiään pienentääkseen pankki käyttää suojaavia johdannaissopimuksia, joiden käytöstä on tehty tarkempaa selkoa kohdassa johdannaissopimukset.

Rahoitustaseen korkoriskiä mitataan kahdesta eri näkökulmasta. Tuloriski kuvastaa korkotason muutosten vaikutusta pankin odotettuun korkokatteeseen valitulla aikavälillä, joka on tavallisesti yksi vuosi. Rahoitustaseen nykyarvoriski tarkastelee puolestaan rahoitustaseen korkoriskiä pidemmällä aikavälillä ja siinä arvioidaan, kuinka rahoitustaseen laskennallinen nykyarvo muuttuu korkotason muutosten seurauksena.

Tuloriskiä seurataan korkokatteen seuraavan 12 kuukauden euromääräisenä muutoksena +/- 1,0 -prosenttiyksikön paralleelin korkomuutoksen vaikutuksena suhteessa omiin varoihin. Seurantarajana on -3 prosenttia ja limiittinä -5 prosenttia

Nykyarvoriskinä mitataan +/- 2,0 %-yksikön paralleelin korkoliikkeen aiheuttamaa muutosta taseen käyvässä arvossa suhteessa omiin varoihin. Seurantaraja on -12 prosenttia ja limiitti -15 prosenttia

Johdannaissopimukset

Pankki suojaa korollisia velkojaan korkojen muutoksia vastaan korkojohdannaisilla ja soveltaa niihin suojauslaskentaa koskevia määräyksiä sekä seuraa säännöllisesti suojausten tehokkuutta.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuden kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu pankin ydinliiketoimintaan. Pankin kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla.

Pankin sijoituskiinteistöomaisuus on arvioitu ja tilinpäätöksessä arvostettu sekä tuottoarvomenetelmällä että kauppahintamenetelmällä. Arvioinnin perustana on käytetty myös sekä hankintamenoa että poistoilla vähennettyä hankintamenoa omaisuuslajista riippuen. Markkinaperusteista tuottovaadetta asetettaessa on otettu huomioon kiinteistökohteen sijainti, kunto, käyttötarkoitus ja markkinanäkymät. Tuottoarvomenetelmän lisäksi erityisesti asuntojen ja maa-alueiden arvioinnissa on käytetty kauppahintamenetelmää. Pankin kiinteistöriskiä seurataan säännöllisesti hallitukselle tehtävällä raportoinnilla, jossa raportoidaan kiinteistöjen tuotot, sitoutuneet pääomat, vuokrausasteet ja kiinteistöjen tuottoprosentit.

Sijoituskiinteistöt sijaitsevat eri puolilla pankin toimialuetta. Pankilla on kehitysohjelma, jonka tarkoituksena on sijoituskiinteistöjen nettotuoton parantaminen sijoituskiinteistöjä jalostamalla ja tarvittaessa huonotuottoisista kiinteistöistä irtautumalla ja niihin sitoutuneita pääomia vapauttamalla. Tilikauden aikana osa sijoituskiinteistöihin kuuluvista kohteista on ollut tyhjiillään. Tämä on vaikuttanut koko sijoituskiinteistökannan nettotuottoa alentavasti.

Kiinteistöomaisuuden arvo on vähäinen verrattuna pankin taseeseen ja pankin omiin pääomiin eikä kiinteistöomaisuuden arvoihin tällä hetkellä kohdistu sellaisia arvonalentamistarpeita, joilla olisi olennaista vaikutusta pankin lähivuosien tulokseen ja vakavaraisuuteen. Sijoituskiinteistöjen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot on kuvattu liitetiedossa 1.8 (pois lukien aineettomiin hyödykkeisiin kirjatut aktivoinnit).

Pankin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin sitoutunut pääoma oli tilinpäätöshetkellä 10,7 miljoonaa euroa (11,8). Sijoituskiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma kasvoi verrattuna edelliseen tilikauteen ja oli mää-

rältään 10,3 (8,8) miljoonaa euroa, mikä on 0,7 prosenttia pankin taseen loppusummasta.

Koko sijoituskiinteistöomaisuuden nettotuotto-prosentti oli 1,09 prosenttia (2,5).

Operatiivinen riski

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä, joita on arvioitu ryhmätason operatiivisten riskien arvioinnissa. Strategiset riskit on tässä rajattu operatiivisten riskien ulkopuolelle.

Pankin liiketoiminnassa noudatetaan voimassa olevia lain säännöksiä, viranomaisten antamia määräyksiä, Finanssialan Keskusliitossa vahvistettuja hyvän pankkitavan säännöksiä sekä operatiivisten riskien hallinnan periaatteita ja järjestämistä samoin kuin muita ryhmän sisäisiä ohjeita.

Pankin hallituksella on kokonaisvastuu pankkiliiketoiminnan operatiivisesta riskistä, riskinottoason linjauksesta ja operatiivisten riskien hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Pankin hallitus hyväksyy operatiivisten riskien hallinnan periaatteet ja keskeiset operatiiviset ohjeet.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan. Operatiivisten riskien tunnistamisen kautta määritellään valvonta ja kontrollit. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusturvalla. Lisäksi pankin jatkuvuussuunnitelmalla varaudutaan toiminnan merkittäviin häiriöihin.

Operatiiviselle johdolle raportoidaan säännöllisesti operatiivisista riskeistä ja toteutuneista vahingoista sekä läheltä piti tilanteista.

Oikeudelliset riskit

Oikeudellisilla riskeillä tarkoitetaan pätemättömistä sopimuksista tai puutteellisesta dokumentaatiosta aiheutuvaa tappiota ja lain tai viranomaismääräysten rikkomisesta aiheutuvaa sanktioiden, korvausvelvollisuutta asiakasta kohtaan tai menetetyn liikearvon riskiä. Pankkitoiminnassa noudatetaan pankki- ja vakuutusalan vakioehtoja. Muita kuin vakiomuotoisia sopimuksia laadittaessa käytetään lakiasiantuntijoita sekä tarvittaessa myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Säännösten noudattamisesta ja koordinoinnista vastaa compliance -toiminto. Compliance -toiminto varmistaa, että lainsäädäntöä, sekä viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä noudatetaan. Compliance -toiminnon vastuulla on myös valvoa, että annettuja sisäisiä ohjeita ja henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä myös muita rahoitus- ja vakuutusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita noudatetaan.

Liiketoimintariski

Liiketoimintariskit kuvaavat liiketoimintaympäristöstä johtuvien epävarmuuksien vaikutuksia liiketoimintaan. Liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksista sekä tuloksen muodostumisen odottamattomista heilahteluista. Liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta, puutteellisesta johtamisesta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Liiketoimintariskiä hallitaan ja minimoidaan strategia- ja liiketoimintasuunnittelun kautta.

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Pankin äänivaltaiset tallettajat kokoontuivat säästöpankkikokoukseen 03.10.2017 ja valitsivat kolme tallettajien edustajaa isäntien syyskokouksessa toimitettavaan isäntien vaaliin.

Säästöpankki Optian isäntiin kuuluu 75 isäntää. Isäntien puheenjohtajana on toiminut maanmittausinsinööri Kari Tuppurainen ja varapuheenjohtajana rikoskomisario Veli Pallonen.

Kevätkokouksessa isännät vahvistivat vuoden 2016 tilinpäätöksen ja myönsivät vastuuvapauden pankin hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Pankin tilikauden voitto 15 246 188,90 euroa päätettiin jättää vapaaseen omaan pääomaan edellisten vuosien voittovaroihin.

Isäntien syyskokouksessa päätettiin henkilövalinnoista. Erovuorossa olevat isännät valittiin pääosin uudelleen. Isäntien uusiksi jäseniksi valittiin lisälmesta Vesa Laatikainen, Lapinlahdelta Mikko Piippo, Oulusta Tiina-Leena Kurki, Joensuusta Juha Kinnunen ja Kajaanista Hannu Leskinen.

Säästöpankin tilejä ja hallintoa valittiin tarkastamaan vuodeksi 2018 tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy ja varatilintarkastajana KHT Tatu Huhtala.

Säästöpankki Optian hallitukseen kuului tilikaudella kahdeksan jäsentä. Hallituksen puheenjohtajana on toiminut toimitusjohtaja Antero Savolainen ja varapuheenjohtajana johtaja Eero Halonen sekä toimitusjohtajana Kalevi Hilli. Toimitusjohtajan varamiehenä on toiminut Heikki Paasonen.

Hallitus kokoontui vuoden aikana kymmenen kertaa.

Hallituksen varsinaiset jäsenet:

Halonen Eero, johtaja, 2004-
Kauhanen Heikki, toimitusjohtaja, 1999-
Korkiakoski Juha, rehtori, 2013-
Lukkarinen Ilpo, toimitusjohtaja, 2012-
Mykkänen Eero, tekninen johtaja, 2001
Määttä Katja, toimitusjohtaja, 2013-
Savolainen Antero, toimitusjohtaja, 2011-
Toivanen Heikki, toimitusjohtaja, 2009-

Pankin palveluksessa oli vuoden lopussa 146 henkilöä, joista kokoaikaisia oli 141 (134) ja osa-aikaisia 5 (4) henkilöä. Henkilömäärä pysyi vuoden aikana ennallaan. Henkilökunnan keski-ikä oli tilinpäätöshetkellä 46 vuotta.

Pankin tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy vastuunalaisena tilintarkastajana KHT Eero Huusko ja varatilintarkastajana KHT Tatu Huhtala.

Pankki on ulkoistanut sisäisen tarkastuksen PricewaterhouseCoopers Oy:lle. Sisäisenä tarkastajana on toiminut KHT Seija Komulainen.

Pankin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Säästöpankin hallintoa hoitavat isännät, jotka ovat tallettajien edustajia. Säästöpankkikokouksessa valitut tallettajien edustajat ja isännät valitsevat isäntien syyskokouksessa isännät. Isäntien tehtävänä on valita pankin hallituksen jäsenet, vahvistaa pankin toimintaa koskevat säännöt ja yleiset ohjeet sekä käsitellä pankin tilinpäätös ja vastuuvapauden myöntäminen.

Päätökset pankin liiketoiminnasta ja strategisista asioista tekee pankin hallitus. Hallituksen työskentely perustuu vahvistettuihin ohjeisiin. Hallituksen tehtävänä on päättää merkittävimmistä pankin liiketoimintaan liittyvistä asioista. Pankin toimitusjohtaja hoitaa pankin juoksevaa hallintoa hallitukselta saamiensa ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajan valitsee hallitus.

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan riippumattomuuden selvittäminen tapahtuu Finanssivalvonnan ja sen edeltäjän Rahoitustarkastuksen antami-

en määräysten mukaisesti. Tehtävään valittaessa sekä vuosittain hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on annettava selvitys yhteisöistä, joissa he toimivat. Lisäksi hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on annettava Rahoitustarkastuksen määräyksen mukainen sopivuus- ja luotettavuus selvitys tehtävää vastaanottaessaan.

Palkitsemisjärjestelmät

Säästöpankin palkitsemisessa noudatetaan Euroopan Unionin ja kansallisen lainsäädännön säännöksiä sekä Finanssivalvonnan ohjeita. Henkilöstön ja johdon palkitsemisjärjestelmä perustuu voimassa olevaan lakiin, finanssialaa koskeviin säännöksiin ja suosituksiin sekä Suomen Corporate Governance -sääntöihin.

Säästöpankki noudattaa päätettäessä toimivan johdon ja henkilökunnan palkitsemisjärjestelmästä luottolaitoslain Hallinto- ja ohjausjärjestelmien 8. lukua. Säästöpankissa ei kuitenkaan sovelleta Luottolaitoslain 8 luvun 9, 11 ja 12 §:en säännöksiä niihin palkkionsaajiin, joiden muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ei ylitä 50.000 euroa, eikä ylitä 100 prosenttia palkkionsaajan kiinteän palkkion kokonaismäärästä.

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa. Palkitsemisjärjestelmä sisältää sekä palkitsemistavan että sen kehittämiseen ja toteuttamiseen liittyvät prosessit. Palkitsemisjärjestelmää kehitetään aktiivisesti ja pitkäjänteisesti yhteenliittymän kilpailukyvyyn, hyvän taloudellisen kehityksen, kannustavuuden, sitouttamisen sekä uusien pätevien henkilöiden saatavuuden turvaamiseksi.

Palkitsemisen periaatteet ovat liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia sekä vastaavat pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmä on yhdenmukainen pankin hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa ja toteutetaan aina voimassa olevien riskienhallintaperiaatteiden puitteissa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittää pankin riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason.

Toimitusjohtajan työsuhteen ehdot ja edut hyväksyy

pankin hallitus. Hallituksen jäsenille maksetaan kokouskohtainen palkkio. Hallituksen puheenjohtaja saa kokouspalkkion lisäksi kuukausikohtaisen palkkion.

Pankilla on käytössä palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella henkilökunnalle toimitusjohtaja mukaan lukien voidaan maksaa enintään kolmen kuukauden palkkaa vastaava määrä asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on palkita henkilökunnan suorituksia pankin strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palkitsemisen perusteena oleva kokonaiskompensaatio jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkan osaan. Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen.

Mikäli muuttuvan palkkion määrä ylittää 50.000 euroa, huomioidaan että sen maksaminen on suoritettava muuna kuin käteissuorituksena. Yli 50.000 euron ylittäviä palkkioita varten on oltava ennen palkitsemiskauden alkua palkitsemisessa käytettävä sijoitusinstrumentti, mikä on vaihdettavissa joko ydinpääomaksi tai joiden kirjanpitoarvoa voidaan alentaa. Rahoitusvälineiden on heijastettava yrityksen oman pääoman tai luottokelpoisuuden muutoksia.

Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, jonka ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua jäsenluottolaitokselle tai yhtiölle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), ja jos hänelle aiotaan maksaa yli 50.000 vuosipalkkio, noudatetaan luottolaitolaissa määritettyä muuttuvien palkkioiden maksamisen lykkäämistä. Merkittävä osa vähintään 40 prosenttia määritellystä muuttuvan palkkion kokonaismäärästä lykätään ja maksetaan aikaisintaan 3-5 vuoden kuluessa ansaintajaksosta. Lykkäysajan pituutta arvioitaessa otetaan huomioon henkilön riskiprofiili ja liiketoiminnan luonne.

Säästöpankissa on tunnistettu merkittävät riskinottajahenkilöt, jotka voivat vaikuttaa pankin riskiprofiiliin tai toiminnallaan aiheuttaa pankille merkittävää taloudellista riskiä.

Sisäinen tarkastus todentaa vähintään kerran vuodessa, että Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen päättämiä palkitsemisjärjestelmiä on säästöpankissa noudatettu.

Pilari III:n mukaiset palkitsemista koskevat tiedot julkistetaan Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksessä. Tilinpäätös on luettavissa Säästöpankkiryhmän kotisivuilla.

Keskeisimmät ulkoistetut toiminnot

Pankin keskeiset tietojärjestelmät on ulkoistettu Oy Samlink Ab:hen, josta säästöpankit yhdessä omistavat enemmistön. Pankin kirjanpito hoidetaan Samlinkin täysin omistamassa Paikallispankkien PP-Laskenta Oy:ssä. Maksujenvälityksessä pankki käyttää Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n maksujenvälityks- ja clearingpalveluja ja rahahuollossa Automatia Pankkiautomaatit Oy:n rahahuoltojärjestelmää.

Säästöpankkipalvelut Oy on Ryhmän omistama yhtiö, joka tuottaa liiketoiminnan tukipalveluja. Pankki käyttää mainitun yhtiön palveluja merkittävässä määrin.

Yhteiskuntavastuu

Säästöpankki Optian yhteiskuntavastuulla tarkoitetaan pankin vastuuta yritystoimintansa vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan ja yrityksen sidoryhmiin. Paikallispankkina Säästöpankki Optialle on tärkeää kantaa omalta osaltaan vastuunsa ympäröivästä yhteiskunnasta.

Säästöpankki Optia huolehtii työnantajaveloitteiden noudattamisesta. Pankin tuloksesta maksettiin vuonna 2017 yhteisöjen tuloveroa 3,4 miljoonaa euroa. Omalla toiminnallaan pankki edisti toimialueensa aktiivisuutta tukemalla alueen yhteisöjä ja yhdistyksiä 0,1 miljoonalla eurolla vuoden 2017 aikana.

Olennot tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardi tuli voimaan 1.1.2018 korvaten kokonaisuudessaan IAS 39 standardin. Voimaantulon seurauksena tilinpäätöksen laadintaperiaatteet muuttuivat vuoden 2018 aloitavien saldojen osalta, vaikuttaen samalla myös aiemmilla tilikausilla tilinpäätökseen kirjattuihin rahoitusinstrumentteihin. Ryhmässä ei ole sovellettu IFRS 9 standardia ennenaikaisesti.

Ryhmässä päätettiin, että IFRS 9 siirtymäsäännök-

sen salliman periaatteen mukaisesti vertailutietoja ei oikaista takautuvasti. Kaikki tilinpäätösperiaatteen muutoksesta johtuvat kirjaukset rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen kautta siirtymähetkeltä, niin, että siirtymähetkellä ei muutoksista synny tulosvaikutusta.

Merkittävimmät vaikutukset kirjausperiaatteissa liittyvät luokittelun muutoksiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan IFRS 9 standardin säännösten mukaisesti. IFRS 9:n vaikutukset on esitetty osana tilinpäätöstä "IFRS 9 standardin käyttöönotto".

Pankin hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat pankin taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Liiketoiminnan kehitys vuonna 2018

Pankin liiketoiminnan arvioidaan kehittyvän suotuisasti vuoden 2018 aikana. Pankin tuloskehityksen arvioidaan pysyvän vuoden 2017 tasolla, jos korkotasossa ei tapahdu muutoksia. Mikäli korkotaso nousee lievästi, on tällä pankin tulokseen positiivinen vaikutus. Voimakas korkotason nousu voi kuitenkin aiheuttaa arvonalentumistappioiden lisääntymisen. Kilpailutilanteen pysyessä kireänä pankin saamat marginaalit voivat laskea, jolla voi olla pankin tulosta heikentävä vaikutus.

Siirtyminen IFRS 9 -kirjanpitokäytäntöön vuoden 2018 alusta aiheuttaa sen, että osa pankin sijoituksista arvostetaan tulosvaikutteisesti. Tämä voi lisätä merkittävästi pankin tulosvolatiliteettia.

Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä

Säästöpankki Optian voitonjakokelpoiset varat ovat 156 965 502,17 euroa, josta tilikauden voitto on 12 177 020,82 euroa.

Hallitus ehdottaa isäntien kokoukselle, että tilikauden voitto 12 177 020,82 euroa siirretään edellisten tilikausien voittovaroihin.

Pankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Kulu-tuotto -suhde, %

$$\frac{\text{Hallintokulut + poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate + tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista + nettopalkkiotuotot + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotulos + sijoituskiinteistöjen nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot + osuus osakkuusyritysten tuloksesta}} \times 100$$

Koko pääoman tuotto (ROA)

$$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio - Tuloverot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste

$$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Vakavaraisuussuhde

$$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä}} \times 8 \%$$

Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin

$$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä}} \times 8 \%$$

Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin

$$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä}} \times 8 \%$$

Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin

$$\frac{\text{Omat varat yhteensä (TC)}}{\text{Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä}} \times 8 \%$$

TILINPÄÄTÖS

Säästöpankki Optian tuloslaskelma

		1.1. - 31.12.2017 eur	1.1. - 31.12.2016 eur
Korkotuotot	(2.1)	28 099 906,14	31 668 154,54
Korkokulut	(2.1)	-4 637 063,50	-6 467 050,63
KORKOKATE		23 462 842,64	25 201 103,91
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	(2.2)	319 382,53	229 197,37
Palkkiotuotot	(2.3)	15 507 616,91	13 409 992,06
Palkkiokulut	(2.3)	-1 957 779,48	-1 897 302,44
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(2.4)	-65 090,48	-88 103,76
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	(2.5)	4 665 381,69	683 902,48
Suojauslaskennan nettotulos	(2.6)	-574,00	-4 220,10
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	(2.7)	47 345,52	123 416,19
Liiketoiminnan muut tuotot	(2.8)	1 091 100,02	2 347 998,69
Hallintokulut		-19 560 259,04	-18 134 656,61
Henkilöstökulut	(2.9)	-9 701 392,71	-9 943 855,99
Muut hallintokulut	(2.10)	-9 858 866,33	-8 190 800,62
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(2.11)	-718 223,74	-507 151,37
Liiketoiminnan muut kulut	(2.8)	-4 173 845,59	-3 822 019,03
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	(2.12)	-3 707 030,60	-2 210 719,80
LIIKEVOITTO		14 910 866,38	15 331 437,59
Tilinpäätössiirrot		663 867,22	3 714 779,29
Tuloverot		-3 397 712,78	-3 800 027,98
"VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO VEROJEN JÄLKEEN"		12 177 020,82	15 246 188,90
TILIKAUDEN VOITTO		12 177 020,82	15 246 188,90

Säästöpankki Optian tase

VASTAAVAA		1.1. - 31.12.2017 eur	1.1. - 31.12.2016 eur
Käteiset varat		1 276 377,94	1 334 396,34
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		14 005 533,00	16 521 715,00
Saamiset luottolaitoksilta	(1.1)	114 740 993,98	138 494 042,75
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	(1.2)	1 020 260 832,01	998 104 753,54
Saamistodistukset	(1.3)	78 251 373,49	95 682 320,20
Julkisyhteisöiltä		552 461,50	437 861,80
Muilta		77 698 911,99	95 244 458,40
Osakkeet ja osuudet	(1.4)	154 069 816,69	105 231 295,65
Johdannaissopimukset	(1.6)	2 027 035,14	4 036 865,50
Aineettomat hyödykkeet	(1.7)	3 093 662,05	2 080 387,20
Aineelliset hyödykkeet		20 624 905,24	19 498 139,84
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	(1.8)	9 868 081,25	7 885 592,93
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	(1.8)	9 903 398,70	10 880 180,62
Muut aineelliset hyödykkeet		853 425,29	732 366,29
Muut varat	(1.9)	114 599,22	76 699,64
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(1.10)	6 931 857,92	18 209 803,23
Laskennalliset verosaamiset	(1.17)	38 417,63	58 684,86
VASTAAVAA YHTEENSÄ		1 415 435 404,31	1 399 329 103,75

VASTATTAVAA

		1.1. - 31.12.2017 eur	1.1. - 31.12.2016 eur
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille	(1.11)	301 076 701,79	210 090 078,87
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	(1.12)	879 637 396,42	905 522 128,41
Talletukset		879 062 942,13	904 801 668,06
Muut velat		574 454,29	720 460,35
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	(1.13)	0,00	62 413 234,83
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	(1.6)	0,00	41 935,86
Muut velat	(1.14)	10 918 967,59	9 776 753,93
Siirtovelat ja saadut ennakot	(1.16)	5 294 072,10	4 009 287,78
Laskennalliset verovelat	(1.17)	2 128 559,33	2 236 364,84
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		1 199 055 697,23	1 194 089 784,52
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Vapaaehtoiset varaukset		42 202 124,55	42 865 991,77
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ		42 202 124,55	42 865 991,77
OMA PÄÄOMA (1.21)			
Peruspääoma		336,37	336,37
Muut sidotut rahastot		17 211 743,99	17 561 897,18
Vararahasto		8 851 177,20	8 851 177,20
Käyvän arvon rahasto		8 360 566,79	8 710 719,98
Edellisten tilikausien voitto		144 788 481,35	129 564 905,01
Tilikauden voitto		12 177 020,82	15 246 188,90
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		174 177 582,53	162 373 327,46
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		1 415 435 404,31	1 399 329 103,75

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

		1.1. - 31.12.2017 eur	1.1. - 31.12.2016 eur
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		15 232 044,67	15 307 220,16
Takaukset ja pantit		14 919 744,67	14 899 620,16
Muut		312 300,00	407 600,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		64 080 174,43	49 630 028,81
Muut		64 080 174,43	49 630 028,81
Tase-ero		0,00	0,00

SÄÄSTÖPANKKI OPTIAN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2017 eur	1.1.-31.12.2016 eur
Liiketoiminnan rahavirta		
Varsinaisen toiminnan voitto verojen jälkeen	12 177 020,82	15 246 188,90
Tilikauden oikaisut	3 825 259,97	-820 365,94
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Saamistodistukset	20 566 009,36	34 722 154,70
Saamiset luottolaitoksilta	20 102 332,89	40 691 869,88
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	-22 156 078,47	63 508 301,74
Osakkeet ja osuudet	-43 046 444,34	-6 071 982,86
Muut varat	11 301 670,75	-10 926 691,05
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Velat luottolaitoksille	90 986 622,92	-4 777 019,28
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-24 628 490,34	-8 997 539,94
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-62 413 234,83	-47 323 392,91
Muut velat	1 350 266,74	1 108 183,58
Maksetut tuloverot	-2 320 981,54	-2 188 904,76
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	5 743 953,93	74 170 802,06
Investointien rahavirta		
Investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin, lisäykset	-6 225 320,00	-741 948,14
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-3 365 968,21	-5 107 584,47
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	138 600,00	1 703 257,98
Investointien rahavirta yhteensä	-9 452 688,21	-4 146 274,63
Rahavarojen nettomuutos	-3 708 734,28	70 024 527,43
Rahavarat tilikauden alussa	111 082 350,31	41 057 822,88
Rahavarat tilikauden lopussa	107 373 616,03	111 082 350,31
Rahavarat muodostuvat seuraavista tase-eristä:		
Käteiset varat	1 276 377,94	1 334 396,34
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	106 097 238,09	109 747 953,97
Yhteensä	107 373 616,03	111 082 350,31
Lisätiedot rahoituslaskelmaan:		
Saadut korot	28 297 545,92	32 529 055,80
Maksetut korot	4 511 818,87	7 544 103,74
Saadut osingot	319 382,53	229 197,37
Tilikauden oikaisut:		
Tilinpäätössiirrot	-663 867,22	-3 714 779,29
Tuloslaskelman verot	3 397 712,78	3 800 027,98
Käyvän arvon muutokset	96 018,48	-34 329,03
"Poistot ja arvonalentumiset aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä"	1 131 983,99	579 595,03
Muut oikaisut	-136 588,06	-1 450 880,63
Yhteensä	3 825 259,97	-820 365,94

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Säästöpankki Optia kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja pankin tilinpäätös yhdistellään Säästöpankkiryhmän yhdisteltyyn tilinpäätökseen.

Säästöpankkiryhmä on Säästöpankkien ja keskusyhteisönä toimivan Säästöpankkiliiton sekä niiden tytär- ja osakkuusyhteisöjen muodostama finanssiryhmä. Säästöpankit ovat itsenäisiä, alueellisia ja paikallisia pankkeja. Säästöpankkien tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuoteyhtiöiden kanssa tuotettavat muut finanssialan palvelut ja tuotteet. Ryhmän merkittävimmät tuoteyhtiöt ovat Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj, Säästöpankkipalvelut Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy ja Sp-Koti Oy. Säästöpankkiliitto osk toimii koko Säästöpankkiryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä. Säästöpankkiryhmä ei muodosta kirjanpitolaissa määriteltyä konsernia eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:lla ja sen jäsenpankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa mää-

räysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään, että Säästöpankkien yhteenliittymän keskusyhteisön Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös. Yhdistelty tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö Säästöpankkiliitto osk:n ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätös laaditaan Säästöpankkiryhmän muodostamasta taloudellisesta kokonaisuudesta. Yhdisteltyä tilinpäätöstä varten Säästöpankkiryhmässä sovelletaan yhtenäisiä tilinpäätösperiaatteita. Jäljennös Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa osoitteesta www.saastopankki.fi tai Säästöpankkiliiton toimitiloista käyntiosoitteesta Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Pankit laativat erillistilinpäätöksensä kirjanpito- ja luottolaitoslain säännösten, valtiovarainministeriön luottolaitoksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen (698/2014) sekä Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakerromus mukaisesti.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Luottolaitoslain 12 luku 10 §:ään perustuen tytär- ja osakkuusyrietykset, joiden taseen loppusumma on alle yksi prosentti emopankin taseen loppusummas- ta ja vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa, voidaan jättää konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle. Tytäryrietyksillä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen eikä taseeseen. Konsernin tilinpäätös antaa poisjättämisestä huolimatta oikean ja riittävän kuvan konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Konsernilla ei ole osakkuus- eikä yhteisyrietyksiä.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Euroalueeseen kuulumattomiin valuuttoihin sidotut ulkomaan rahan määräiset varat ja velat on muunnettu euroiksi Euroopan Keskuspankin noteeraamaan tilinpäätöspäivän keskikurssiin.

Arvostuksessa syntyneet kurssierot on kirjattu tuloslaskelmassa valuuttatoiminnan nettotuottoihin.

Rahoitusinstrumentit

Luokittelu

Rahoitusvarat on tilinpäätöksessä luokiteltu Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti neljään ryhmään arvostamista varten:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
- Myytävissä olevat rahoitusvarat
- Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
- Lainat ja muut saamiset.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin on luokiteltu yhdistelmäinstrumentit, jotka sisältävät kytketyn johdannaisen, jota ei ole erotettu pääsopimuksesta sekä muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat. Lisäksi tähän luokkaan on luokiteltu johdannaiset, jotka on tehty suojaamistarkoituksessa, mutta joihin ei sovelleta suojauslaskentaa

Pankilla ei ole käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja.

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin on luokiteltu saamistodistukset, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, jotka eräännyvät määrättyinä päivinä ja jotka pankilla on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti.

Pankilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia.

Lainat ja muut saamiset ryhmään on luokiteltu saamiset, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia eikä niitä noteerata julkisesti toimivilla markkinoilla.

Myytavissä oleviin rahoitusvaroihin on luokiteltu rahoitusvarat, joita ei ole luokiteltu edellä kuvattuihin arvostusluokkiin.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit on kirjattu kirjanpitoon kaupantekopäivän mukaisesti ja ne sisältyvät tase-eriin Saamistodistukset ja Osakkeet ja osuudet.

Rahoitusvelat jaetaan kahteen ryhmään arvostamista varten

- Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvelkoihin
- Muihin rahoitusvelkoihin.

Pankilla ei ole kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvelkoja. Kaikki rahoitusvelat on siten luokiteltu Muihin rahoitusvelkoihin.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvelkoihin on luokiteltu johdannaisopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ja joiden käypä arvo on negatiivinen.

Arvostaminen

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivän perusteella.

Rahoitusvarat on merkitty taseeseen joko käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuun. Johdannaisopimuksia lukuun ottamatta rahoitusvelat on merkitty taseeseen jaksotettuun hankintamenuun.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin luokiteltujen erien käyvän arvon muutokset on kirjattu suoraan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot.

Myytavissä olevat rahoitusvarat on arvostettu käypään arvoon. Niiden käyvän arvon muutokset laskennallisilla veroilla oikaistuna on kirjattu omaan pääomaan muodostettuun käyvän arvon rahastoon. Ulkomaan rahan määräisistä eristä johtuvia kurssivoittoja ja -tappioita ei kirjata käyvän arvon rahastoon vaan suoraan tulokseen. Käyvän arvon rahastoon kertynyt arvonmuutos kirjataan tulokseen, kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuuseryä myydään tai muuten kirjataan pois taseesta.

Julkisesti noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on pidetty vuoden viimeistä ostokurssia. Muiden kuin julkisesti noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on pidetty niiden hankintamenoa silloin, kuin käypää arvoa ei ole voitu luotettavasti määritellä. Saamistodistusten käypänä arvona on pidetty vuoden viimeistä ostokurssia, jos saamistodistuksella on julkinen hintanoteeraus tai sen puuttuessa saatavan pääoma- ja korkovirran markkinakorolla diskontattua nykyarvoa tai arvoa, joka on laskettu muuta yleisesti hyväksytyä arvostusmallia tai -menetelmää käyttäen.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset sekä lainat ja muut saamiset on arvostettu jaksotettuun hankintamenuun tai arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenuun, jos arvonalentumisesta on ollut objektiivista näyttöä.

Tytär- ja omistusyhteyseritysten osakkeet ja osuudet on kirjattu hankintamenuun tai arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenuun, jos arvonalentumisen on todettu olevan merkittävä tai pitkäaikainen.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset on tilinpäätöksessä arvostettu käypään arvoon ja arvomuutokset on kirjattu taseeseen ja tuloslaskelmaan.

Pankki suojaa korkoriskiään sekä käyvän arvon että rahavirran muutoksilta ja soveltaa niihin suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus ja rahavirran suojauksen kohteena vaihtuvakorkoisen antolainauksen tuleva korkovirta.

Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos on kirjattu tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotulos. Käypää arvoa suojaattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenuun. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi ja tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotulos. Suojaavien johdannaisten korkokulut esitetään korkokuluissa ja tuotot korkotuotoissa.

Rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon

muutoksen tehokas osuus on kirjattu laskennallisilla veroilla oikaistuna omassa pääomassa olevaan käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon muutoksen tehoton osuus on kirjattu suoraan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot. Arvopaperikaupan nettotuottoihin on kirjattu myös suojaavina instrumentteina käytettyjen korko-optioiden aika-arvon muutos, koska aika-arvo ei ole osa suojaavaa instrumenttia. Suojaavien johdannaisten korkokulut esitetään korkokuluissa ja tuotot korkotuotoissa.

Suojaavan johdannaisten arvostamisesta käyvän arvon rahastoon kertynyt arvomuutos kirjataan tulokseen suojatun rahavirran oikaisuksi sitä mukaa, kun suojattu rahavirta tuloutuu. Rahavirran suojauksessa suojattavaa kohdetta ei arvosteta käypään arvoon.

Pankki käyttää osakeoptioita suojatakseen osaketalletuksiin liittyvää osakeriskiä käyvän arvon muutoksilta ja soveltaa siihen käyvän arvon suojausta. Suojauksen kohteena on osaketalletuksen lisätuotto.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet on jaettu käyttötarkoituksen perusteella omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Jaon lähtökohtana ovat olleet käytetyt neliömetrit.

Kiinteistöt on merkitty taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintameno määraisinä. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet ovat merkitty taseeseen hankintamenuun. Pankki ei sovelta luottolaitoslain 12 luvun 8§:n mahdollisuutta arvostaa sijoituskiinteistöt käypään arvoon.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien tasearvot perustuvat hyödykkeiden arvoon suhteessa varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin.

Sijoituskiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden kirjanpitoarvon ja sitä pysyvästi alemman todennäköisen luovutushinnan ero, mikäli se on olennainen, on kirjattu arvonalentumistappiona kuluksi sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin. Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset kirjataan saman erän oikaisuiksi.

Pankin keskeisten sijoituskiinteistökohteiden käypä

arvo perustuu aikaisempien vuosien tapaan sekä alkuperäiseen hankintamenuun, että kiinteistökohtaisesti pääsääntöisesti kauppahintamenetelmällä laadittuun arvioon. Arvio on se hinta, joka kiinteistön myynnistä saataisiin markkinaosapuolten kesken tavanomaisessa liiketoiminnassa. Lisäksi on arvion tukena käytetty tuottoarvomenetelmää arvioimalla kiinteistöä saataava ennakoitujen nettorahavirtojen nykyarvoa.

Kauppahintamenetelmää on käytetty etupäässä asuntojen ja maa-alueiden arvioinnissa. Tuottoarvomenetelmän arviot perustuvat kiinteistökohteesta saatavissa olevan nettovuokratuoton määrään.

Eräisiin kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin on aikaisempina vuosina tehty asiantuntijoiden arvioihin perustuvia ja Rahoitustarkastuksen hyväksymiä arvonkorotuksia. Mikäli arvonkorotetun omaisuuden arvo on alentunut alle kirjanpitoarvon tai jos omaisuus tai osa siitä on luovutettu tai tuhoutunut, arvonkorotusta on peruutettu vastaavasti. Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Arvonkorotuksista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa. Jos laskennallinen verovelka on olennainen, se ilmoitetaan liitetietona.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero ja verotusperusteiset varaukset

Poistoeroon on kirjattu tehtyjen ja suunnitelmanmukaisten poistojen erotus.

Verotusperusteisia varauksia, mm. luottotappiovarauksia, käytetään pankin tilinpäätös- ja verosuunnittelussa. Verotusperusteisten varausten määrä tai muutos eivät siten kuvaa pankin riskejä.

Pankin tilinpäätöksessä tilinpäätössiirtojen kertymä esitetään siihen liittyvää verovelkaa vähentämättä.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina esitetään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset ja asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja

sitoumuksia ovat mm. takaukset ja niihin rinnastettavat takuusitoumukset. Sitoumukset esitetään sen määräisenä, mitä takaus tai takuusitoumus tilinpäätöshetkellä enintään vastaa.

Asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia ovat mm. sitovat luottolupaukset, myönnetty nostamattomat luotot sekä käyttämättömät luottolimiitit. Sitoumukset esitetään sen määräisenä, mitä niiden perusteella tilinpäätöshetkellä enintään voidaan joutua maksamaan.

Korkotuotot ja -kulut

Korkotuottoihin ja -kuluihin on kirjattu kaikki krollisista varoista ja veloista aiheutuvat korkotuotot ja -kulut. Korot on kirjattu suoriteperusteella lukuun ottamatta viivästyskorjoja, jotka on kirjattu, kun maksu on saatu. Korot on jaksotettu efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Korkotuottoina tai -kuluina on käsitelty myös saamisen ja velkojen hankintahinnan ja nimellisarvon erotus, joka on jaksotettu saamisen tai velan juoksuajalle efektiivisen koron menetelmällä. Vastaerä on kirjattu saamisen tai velan muutokseksi.

Korkotuottoa on kerrytetty myös arvoltaan alentuneen saamisen kirjanpidossa jäljellä olevalle saldolle sopimuksen alkuperäisellä efektiivisellä korolla.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot

Lainat ja muut saamiset

Arvonalentumistappioihin on kirjattu arvonalentumiset lainoista ja muista saamisista, kun on ollut objektiivista näyttöä siitä, että lainan tai muun saamisen pääomasta tai koroista ei saada suoritus- eikä saamisen vakuus riittä kattamaan sen määrää. Objektiivisen näytön arviointi perustuu asiakkaan maksukyvyttömyyden ja vakuuden riittävyyden arviointiin. Arvonalentumista kirjattaessa vakuus on arvostettu määrään, joka siitä todennäköisesti odotetaan saatavan realisointihetkellä. Arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä

olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena ottaen huomioon vakuuden käypä arvo. Diskonttauskorkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Lainat ja muut saamiset on luokiteltu ryhmiin, joiden arvonalentumistappioiden tarvetta on arvioitu ryhmäkohtaisesti. Saamisryhmät on luokiteltu samankaltaisten luottoriskiominaisuuksien perusteella, jotta kyettäisiin arvioimaan ryhmäkohtaisten arvonalentumisten tarvetta niistä saamisista, joista ei ole vielä tunnistettu yksittäiseen saamiseen kohdistuvaa arvonalennusperustetta.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Mikäli tilinpäätöspäivänä on havaittu objektiivista näyttöä siitä, että eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin luokitellun saamistodistuksen arvo on saattanut alentua, saamistodistukselle on tehty arvonalentumistarkastelu.

Jos tarkastelussa on havaittu arvon alentuneen, esim. liikkeeseenlaskijan luottoriski on kasvanut, arvon arvonalennus on kirjattu tulosvaikutteisesti erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot. Arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttauskorkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Mikäli tilinpäätöspäivänä on havaittu objektiivista näyttöä siitä, että myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellun arvopaperin arvo on saattanut alentua, arvopaperille on tehty arvonalentumistarkastelu. Jos tarkastelussa on havaittu arvon alentuneen, esim. liikkeeseenlaskijan luottoriski on kasvanut tai osakkeen arvo on laskenut merkittävästi tai pitkäaikaisesti alle hankintamenon ja pankki arvioi, että se ei saa sijoittamiaan varoja takaisin, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio on kirjattu tulosvaikutteisesti erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Saamistodistusten osalta arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja ar-

vioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttauskorkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Saamistodistusten arvonalentumistappion peruuntuminen kirjataan tulosvaikutteisesti. Osakkeiden ja osuuksien arvonalentumistappion määrää on arvioitu niiden kirjanpitoarvon ja sen arvon, jonka pankki arvioi jäävän saamatta, erotuksena. Osakkeiden tai osuuksien arvonalentumistappiota ei voida peruuttaa tulosvaikutteisesti, vaan arvonmuutos kirjataan käyvän arvon rahastoon.

Poistoperiaatteet

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot poistetaan taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Poistoajat ovat rakennusten ja rakennelmien osalta 30 - 40 vuotta ja koneiden ja kaluston osalta 3 - 10 vuotta. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Tietokoneohjelmistojen kehittämismenot sekä lisenssit aktivoidaan Aineettomiin oikeuksiin ja poistetaan 3 - 5 vuodessa. Pitkävaikutteiset menot poistetaan vaikutusaikanaan.

Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut sekä pakolliset varaukset

Pankissa eikä konsernissa ei ole kirjattu muita kuin varsinaisen toiminnan tuottoja ja kuluja. Jos vastaisen menon ja menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisaikakohtaa ei tiedetä, se merkitään pankin taseen pakollisiin varauksiin.

Verot

Pankin tilinpäätöksessä tuloverot on kirjattu verotettavan tulon perusteella laskettuna. Käyvän arvon rahastoon sisältyvästä positiivisesta arvonmuutoksesta on taseeseen merkitty laskennallinen verovelka ja negatiivisesta arvonmuutoksesta laskennallinen verosaaminen. Lisäksi käyvän arvon rahastosta tulokseen siirretystä negatiivisesta arvonmuutoksesta on kirjattu laskennallinen verosaaminen. Muita laskennallisia veroja ei ole kirjattu.

Rahavarat

Rahoituslaskelman rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta. Rahoituslaskelma on laadittu epäsuoraa menetelmää käyttäen

IFRS 9 standardin käyttöönotto

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardi tuli voimaan 1.1.2018 korvaten kokonaisuudessaan IAS 39 standardin. Voimaantulon seurauksena tilinpäätöksen laadintaperiaatteet muuttuivat vuoden 2018 aloitavien saldojen osalta, vaikuttaen samalla myös aiemmilla tilikausilla tilinpäätökseen kirjattuihin rahoitusinstrumentteihin. Ryhmässä ei ole sovellettu IFRS 9 standardia ennen aikaisesti.

Pankissa päätettiin, että IFRS 9 siirtymäsäännöksen salliman periaatteen mukaisesti vertailutietoja ei oikaista takautuvasti. Kaikki tilinpäätösperiaatteen muutoksesta johtuvat kirjaukset rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen kautta siirtymähetkeltä niin, että siirtymähetkellä ei muutoksista synny tulosvaikutusta.

Merkittävimmät vaikutukset kirjausperiaatteissa liittyvät luokittelun muutoksiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan IFRS 9 standardin säännösten mukaisesti.

Suojauslaskennan osalta on valittu siirtymäsäännösten mukaisesti sovellettavan IFRS 9:n vaatimuksia suojauslaskennassa vain yleisen suojauslaskennan osalta, portfoliosuojauksen osalta jatketaan nykyistä, IAS 39:n mukaista soveltamista.

IFRS 9:n käyttöönotto vaikutti merkittävästi pankin tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelun ja arvostamisen sekä rahoitusvarojen arvonalentumisen osalta. IFRS 9:llä on lisäksi vaikutuksia muihin standardeihin, joissa käsitellään rahoitusinstrumentteja, näistä merkittävimpänä IFRS 7: Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot. IFRS 7:n mukaisten liitetietojen vertailulukuja ei päivitetä IFRS 9:n käyttöönoton seurauksena, standardin siirtymäsäännösten mukaisesti ja liitetiedot eivät näin ollen ole täy-

sin vertailukelpoisia edellisen vuoden vastaavien tietojen kanssa 2018 tilinpäätöksessä. IFRS 9:n käyttöönoton vaikutukset kirjataan suoraan edellisten tilikausien voittovaroihin siirtymävaiheen 1.1.2018 avaavaan taseeseen.

Merkittävimmät IFRS 9 vaikutukset Pankin vaka-varaisuustunnuslukuihin ja omiin varoihin tulevat 1.1.2018 IFRS 9 siirtymäsäännösten mukaisista kirjauksista edellisten tilikausien voittovaroihin sekä taseen kirjausperiaatteiden muutoksista. Omiin varoihin vaikuttaa ensisijaisesti jatkossa tuloslaskelman kautta kirjattavat muutokset odotettavissa olevien luottotappioiden osalta sekä riskipainotettuihin eriin tasearvojen muutokset kirjanpitoarvojen muuttumisen kautta.

Muutokset luokitteluun ja arvostamiseen liittyen

Päätettäessä rahoitusvaran luokittelusta ja arvostamisesta, IFRS 9:n mukaisesti kaikki rahoitusvarat, pois lukien oman pääoman ehtoiset instrumentit ja johdannaiset, arvioidaan sekä Pankilla käytössä olevia liiketoimintamalleja rahoitusvarojen hallinnointiin, että instrumentin sopimukseen perustuvien kassavirtojen luonnetta.

Rahoitusvarojen luokitteluun liittyen IAS 39:n mukaiset luokat, (käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat, myytävissä olevat, eräpäivään asti pidettävät sekä lainat ja muut saamiset) on korvattu IFRS 9:n mukaisilla luokilla:

- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (käyvän arvon rahasto)
- Jaksotettu hankintameno
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat.

Rahoitusvelkojen luokitteluun ei IFRS 9:n myötä tule merkittävää muutosta, jolla olisi vaikutusta Säästöpankkiryhmään.

Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen IAS 39:n ja IFRS 9:n mukaisesti 1.1.2018 tilanteesta:

Tuhatta euroa	Luokittelu IAS 39	Luokittelu IFRS 9	Kirjanpitoarvo IAS 39	Kirjanpitoarvo IFRS 9
			31.12.2017	1.1.2018
Käteiset varat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	1 276	1 276
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	114 741	114 741
Lainat ja saamiset yleisöltä	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	1 020 261	1 019 363
Johdannaisinstrumentit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	2 027	2 027
Sijoitukset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	141 095	141 095
	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	104 679	104 679
	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	552	552

Rahoitusvelkojen luokitteluun ja arvostamiseen ei IFRS 9 standardin käyttöönoton myötä tullut muutoksia.

Rahoitusvarojen siltalaskelma IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä kirjanpitoarvoihin esitettyinä:

Rahoitusvarat (tuhatta euroa)	IAS 39 Kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleenluokittelu	Uudelleenarvostus	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
JAKSOTETTU HANKINTAMENO				
Käteiset varat				
Tase 31.12.2017	1 276			
Tase 1.1.2018				1 276
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta				
Tase 31.12.2017	114 741			
Tase 1.1.2018				114 741
Lainat ja saamiset yleisöltä				
Tase 31.12.2017	1 020 261			
Uudelleenarvostus			-898	
Tase 1.1.2018			-898	1 019 363
Jaksotettu hankintameno yhteensä	1 136 278		-898	1 135 380
MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017	245 774			
Luokittelu - Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (oman pääoman ehtoiset)			-33 111	
Luokittelu - Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (vieraan pääoman ehtoiset)			-71 568	
Luokittelu - Käypään arvoon tulosvaikutteisesti			-141 095	
Tase 1.1.2018				-
KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOSEN ERIEN KAUTTA (VIERAAN PÄÄOMAN EHTOISET)				
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista			71 568	71 568
Tase 1.1.2018			71 568	71 568
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (oman pääoman ehtoiset)				
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista			33 111	33 111
Tase 1.1.2018			33 111	33 111
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta yhteensä			104 679	104 679

Rahoitusvarat (tuhatta euroa)	IAS 39 Kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleenluokittelu	Uudelleenarvostus	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaisinstrumentit	2 027			2 027
Sijoitukset	552			552
Tase 31.12.2017	2 579			2 579
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		141 095		141 095
Tase 1.1.2018	2 579	141 095		143 674
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	2 579	141 095		143 674

IFRS 9 voimaantulon myötä IFRS 9:n mukaisia luokitteluvaatimuksia on sovellettu seuraavasti niiden rahoitusvarojen osalta, joiden luokittelu on muuttunut IFRS 9:n soveltamisen seurauksena:

- Velkainstrumentit, jotka aiemmin luokiteltu myytävissä oleviksi, mutta joiden osalta raha-virtakriteereiden ei voi katsoa täyttyvän
 - o Pankilla oli luokittelua tehtäessä velkainstrumentteja, joiden osalta rahavirtakriteerit eivät täytyneet niin, että sijoitukset olisi voitu luokitella käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi. Nämä velkainstrumentit on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi.
- Rahastosijoitukset
 - o Pankissa rahastosijoitukset on luokiteltu IAS 39:n mukaisesti myytävissä oleviksi. Rahastosijoitukset luetaan IAS 32:n mukaisesti vieraan pääoman ehtoiksi sijoituksiksi, niin, että rahavirtakriteereiden ei voida katsoa täyttyvän näiden rahastosijoitusten osalta. Tämän seurauksena nämä sijoitukset luokitellaan IFRS 9:n mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.
- Oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi
 - o Pankissa on päästetty arvostaa strategisesti tärkeät osakkeet alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta niin, ettei näistä osakkeista luovuttaessa laajaan tuloslaskelmaan kirjattuja käyvän arvon muutoksia kirjata missään vaiheessa tulosvaikutteisesti. IAS 39:n mukaisesti nämä osakkeet on luokiteltu myytävissä oleviksi.

Pankissa ei ole merkittäviä eräiä, jotka olisi IFRS 9:n siirtymän yhteydessä uudelleenluokiteltu jaksotettuun hankintamenoan arvostettavaksi tai IAS 39:n mukaisia eräiä, jotka on siirretty pois luokasta jaksotettu hankintameno.

MUUTOKSET ARVONALENTUMISTEN LASKEMISESSÄ

IFRS 9:n standardi tuo mukanaan uuden odotettavissa olevien luottotappioiden mallin arvonalentumisten laskemiseen korvaten samalla IAS 39:ssä käytetyn mahdollisen arvonalentumisen periaatteen. Odotettavissa olevan luottotappion määrä lasketaan arvioimalla rahoitusvaraan liittyvää luottoriskiä ja erityisesti sitä, onko rahoitusvaran luottoriski kasvanut merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

Odotettavissa oleva luottotappio (ECL) kirjataan vieraan pääoman ehtoille instrumenteille, jotka on luokiteltu jaksotettuun hankintamenoan tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (FVOCI), sisältäen myös lainasitoumukset, takuusopimukset sekä myyntisaamiset.

OMAN PÄÄOMAN TÄSMÄYTYS IAS 39:N JA IFRS 9:N VÄLILLÄ

IFRS 9:n siirtymävaiheessa tapahtuneet muutokset kirjataan IFRS 9-standardin sallimien siirtymäsäännösten puitteissa edellisten tilikausien voittovaroihin tai muihin rahastoihin. Merkittävimmät IFRS 9 siirtymävaiheen omaan pääoman tehtävät kirjaukset esitetään alla olevassa taulukossa sisältäen täsmäytyksen rahoitusvarojen arvonalentumiskirjauksista IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä.

Tuhatta euroa	31.12.2017	Muutos	1.1.2018
Käyvän arvon rahasto	8 361		
Uudelleenarvostus			
Odotettavissa olevat luottotappiot		169	
Yhteensä			169
Uudelleenluokittelu			
Käyvän arvon rahaston siirto		-5 838	
Yhteensä			-5 838
Laskennallisen veron muutos		1 134	
Käyvän arvon rahasto yhteensä	8 361	-4 535	3 826
Edellisten tilikausien voitto (-tappio)	156 966		
Uudelleenarvostus			
Arvonalentumisten purku 31.12.2017		8 789	
Odotettavissa olevat luottotappiot		-10 209	
Yhteensä			-1 420
Uudelleenluokittelu			
Käyvän arvon rahaston siirto		5 838	
Yhteensä			5 838
Laskennallisen veron muutos		-884	
Edellisten tilikausien voitto (-tappio)	156 966	3 534	160 500
Oma pääoma yhteensä *	174 178	-1 000	173 177

* Oma pääoma per 1.1.2018 sisältäen myös oman pääoman muut erät. Laskelmassa on kuvattu IFRS 9 -siirtymän vaikutus käyvän arvon rahastoon ja edellisten tilikausien voittoon (-tappioon).

LIITETIEDOT

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1.1 Saamiset luottolaitoksilta	2017		2016	
Vaadittaessa maksettavat	106 097 238,09		109 747 953,97	
Keskuspankilta	92 763 336,08		106 338 351,12	
Kotimaisilta luottolaitoksilta	13 333 902,01		3 409 602,85	
Muut	8 643 755,89		28 746 088,78	
Keskuspankilta	8 643 755,89		28 746 088,78	
Yhteensä	114 740 993,98		138 494 042,75	
1.2 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2017		2016	
Yritykset ja asuntoyhteisöt	246 496 557,57		192 509 639,95	
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	667 038,27		573 379,06	
Kotitaloudet	769 276 358,97		800 675 275,07	
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3 820 877,20		4 346 459,46	
Yhteensä	1 020 260 832,01		998 104 753,54	
- joista saamiset, joilla on huonompi etuoikeus velallisen muilla veloilla	57 000,00		167 000,00	
Tilikauden aikana kirjatut arvonalentumistappiot	2017		2016	
Arvonalennustappiot tilikauden alussa	6 192 218,58		4 747 415,96	
+ tilikauden aikana kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot	2 292 348,92		2 478 076,29	
+ / - tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	1 728 257,07		-68 420,82	
- tilikauden aikana peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot	-254 524,64		-190 910,61	
- aikaisemmin kirjattu saamiskohtainen arvonalentumistappio	-1 169 045,85		-773 942,24	
Arvonalentumistappiot tilikauden lopussa	8 789 254,08		6 192 218,58	
Saamisista tilikaudelle kirjattujen lopullisten luottotappioiden määrä	1 169 045,85		773 942,24	
Järjestämättömien saamisten määrä	2017		2016	
Järjestämättömät saamiset	12 606 407,78		8 683 610,09	
1.3 Saamistodistukset	2017		2016	
	Yhteensä	Joista keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia	Yhteensä	Joista keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät saamistodistukset	552 461,50	0,00	437 861,80	0,00
Julkisesti noteeratut	552 461,50	0,00	437 861,80	0,00
Myytavissä olevat saamistodistukset	91 704 444,99	14 005 533,00	111 766 173,40	16 521 715,00
Julkisesti noteeratut	87 425 341,99	14 005 533,00	104 662 610,40	16 521 715,00
Muut	4 279 103,00	0,00	7 103 563,00	0,00
Yhteensä	92 256 906,49	14 005 533,00	112 204 035,20	16 521 715,00
- joista saamiset, joilla on huonompi etuoikeus velallisen muilla veloilla	35 818 963,00	0,00	39 112 661,00	0,00
1.4 Osakkeet ja osuudet	2017		2016	
Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet	154 069 816,69		105 231 295,65	
Julkisesti noteeratut	120 855 549,11		78 242 348,07	
Muut	33 214 267,58		26 988 947,58	
Osakkeet ja osuudet yhteensä	154 069 816,69		105 231 295,65	
- joista luottolaitoksissa	27 672 460,16		21 467 460,16	
- joista muissa yrityksissä	126 397 356,53		83 763 835,49	

1.5 Rahoitusvarojen ryhmät	2017	2016
Lainat ja muut saamiset	1 135 001 825,99	1 136 598 796,29
Myytavissä olevat rahoitusvarat	245 774 261,68	216 997 469,05
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat -joista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	2 579 496,64 0,00	4 474 727,30 172 289,67
Yhteensä	1 383 355 584,31	1 358 070 992,64

1.6 Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimusten nimellisarvot Jäljellä oleva maturiteetti	2017 alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Suojaavat johdannaissopimukset	55 620 500,00	2 733 500,00	0,00	58 354 000,00
Käyvän arvon suojaus	40 620 500,00	2 733 500,00	0,00	43 354 000,00
Korkojohdannaiset	30 000 000,00	0,00	0,00	30 000 000,00
Koronvaihtosopimukset	30 000 000,00	0,00	0,00	30 000 000,00
Osakejohdannaiset	10 620 500,00	2 733 500,00	0,00	13 354 000,00
Rahavirran suojaus	15 000 000,00	0,00	0,00	15 000 000,00
Korkojohdannaiset	15 000 000,00	0,00	0,00	15 000 000,00
Koronvaihtosopimukset	15 000 000,00	0,00	0,00	15 000 000,00
Ei-suojaavat johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Luottojohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimusten nimellisarvot Jäljellä oleva maturiteetti	2016 alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Suojaavat johdannaissopimukset	21 064 300,00	55 620 500,00	0,00	76 684 800,00
Käyvän arvon suojaus	21 064 300,00	40 620 500,00	0,00	61 684 800,00
Korkojohdannaiset	15 000 000,00	30 000 000,00	0,00	45 000 000,00
Koronvaihtosopimukset	15 000 000,00	30 000 000,00	0,00	45 000 000,00
Osakejohdannaiset	6 064 300,00	10 620 500,00	0,00	16 684 800,00
Rahavirran suojaus	0,00	15 000 000,00	0,00	15 000 000,00
Korkojohdannaiset	0,00	15 000 000,00	0,00	15 000 000,00
Termiinisopimukset	0,00	15 000 000,00	0,00	15 000 000,00
Ei-suojaavat johdannaissopimukset	5 000 000,00	0,00	0,00	5 000 000,00
Luottojohdannaiset	5 000 000,00	0,00	0,00	5 000 000,00
Johdannaissopimusten käyvät arvot	2017 Saamiset	Velat	2016 Saamiset	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset	2 027 035,14	0,00	3 864 575,83	-41 935,86
Käyvän arvon suojaus	1 393 716,87	0,00	2 609 996,83	-41 935,86
Korkojohdannaiset	1 228 490,35	0,00	2 485 306,00	-41 935,86
Koronvaihtosopimukset	1 228 490,35	0,00	2 485 306,00	-41 935,86
Osakejohdannaiset	165 226,52	0,00	124 690,83	0,00
Rahavirran suojaus	633 318,27	0,00	1 254 579,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	0,00	0,00	1 254 579,00	0,00
Ei-suojaavat johdannaissopimukset	0,00	0,00	172 289,67	0,00
Luottojohdannaiset	0,00	0,00	172 289,67	0,00
Yhteensä	2 027 035,14	0,00	4 036 865,50	-41 935,86
Suojausinstrumentin suojattavasta riskistä johtuva voitto- tai tappio			2017	2016
Suojattavan kohteen arvonmuutos			1227347,82	2381428,76

1.7 Aineettomat hyödykkeet	2017	2016
Muut kehittämismenot	541 907,33	93 106,88
Muut aineettomat hyödykkeet	2 551 754,72	1 987 280,32
Yhteensä	3 093 662,05	2 080 387,20

1.8 Aineelliset hyödykkeet	2017	2016
Maa- ja vesialueet	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Omassa käytössä	300 937,62	
Sijoituskäytössä	151 851,45	151 851,45
Yhteensä	452 789,07	151 851,45

Rakennukset		
Omassa käytössä	2 596 643,93	
Sijoituskäytössä	2 434 791,65	2 434 791,65
Yhteensä	5 031 435,58	2 434 791,65
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		
Omassa käytössä	7 005 817,15	
Sijoituskäytössä	7 281 438,15	7 240 365,28
Yhteensä	14 287 255,30	7 240 365,28
Muut aineelliset hyödykkeet	853 425,29	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	20 624 905,24	

Sijoituskiinteistöt on arvostettu hankintamenoon.

	2016 Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet		
Omassa käytössä	300 937,62	
Sijoituskäytössä	174 464,01	174 464,01
Yhteensä	475 401,63	174 464,01
Rakennukset		
Omassa käytössä	3 666 207,09	
Sijoituskäytössä	452 568,04	452 568,04
Yhteensä	4 118 775,13	452 568,04
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		
Omassa käytössä	6 913 035,91	
Sijoituskäytössä	7 258 560,88	7 258 560,88
Yhteensä	14 171 596,79	7 258 560,88
Muut aineelliset hyödykkeet	732 366,29	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	19 498 139,84	7 885 592,93

Sijoituskiinteistöt on arvostettu hankintamenoon.

Aineettomat hyödykkeet

	2017	2016
Hankintameno 1.1.	6 228 392,68	5 052 751,81
+ tilikauden lisäykset	1 451 676,57	1 175 640,87
Hankintameno 31.12.	7 680 069,25	6 228 392,68
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-4 148 005,48	-3 850 691,84
- tilikauden poistot	-438 401,72	-297 313,64
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-4 586 407,20	-4 148 005,48
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 093 662,05	2 080 387,20
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 080 387,20	1 202 059,97

Aineelliset hyödykkeet

	2017 Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistö- osakkeet	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	8 409 352,90	12 670 632,88	3 437 317,84	24 517 303,62
+ tilikauden lisäykset	1 219 481,43	352 415,92	337 646,41	1 909 543,76
- tilikauden vähennykset	-106 706,53	0,00	-97 500,00	-204 206,53
+/- siirrot erien välillä	1 244 901,56	-1 244 901,56	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	10 767 029,36	11 778 147,24	3 677 464,25	26 222 640,85
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-603 286,55	-2 083 539,39	-2 704 951,55	-5 391 777,49
+/- vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot	0,00	0,00	87 650,00	87 650,00
- tilikauden poistot	-48 516,14	-84 296,28	-206 737,41	-339 549,83
- tilikauden arvonalentumiset	-304 032,44	0,00	0,00	-304 032,44
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-955 835,13	-2 167 835,67	-2 824 038,96	-5 947 709,76
Kertyneet arvonorotukset 1.1.	79 499,58	293 087,13	0,00	372 586,71
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset	-22 612,56	0,00	0,00	-22 612,56
Kertyneet arvonorotukset 31.12.	56 887,02	293 087,13	0,00	349 974,15
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 868 081,25	9 903 398,70	853 425,29	20 624 905,24
Kirjanpitoarvo 1.1.	7 885 565,93	10 880 180,62	732 366,29	19 498 112,84

Aineelliset hyödykkeet

	2016	Muut kiinteistö- ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
	Sijoituskiinteistö- ja sijoituskiinteistö- osakkeet			
Hankintameno 1.1.	8 288 794,04	9 358 597,54	3 088 227,75	20 735 619,33
+ tilikauden lisäykset	144 840,00	3 312 035,34	349 090,09	3 805 965,43
- tilikauden vähennykset	-24 281,14	0,00	0,00	-24 281,14
Hankintameno 31.12.	8 409 352,90	12 670 632,88	3 437 317,84	24 517 303,62
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-560 730,43	-1 999 520,06	-2 549 245,61	-5 109 496,10
- tilikauden poistot	-42 556,12	-84 019,33	-155 705,94	-282 281,39
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-603 286,55	-2 083 539,39	-2 704 951,55	-5 391 777,49
Kertyneet arvonorotukset 1.1.	195 514,61	1 724 351,91	0,00	1 919 866,52
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset	-116 015,03	-1 431 264,78	0,00	-1 547 279,81
Kertyneet arvonorotukset 31.12.	79 499,58	293 087,13	0,00	372 586,71
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 885 565,93	10 880 180,62	732 366,29	19 498 112,84
Kirjanpitoarvo 1.1.	7 923 578,22	9 083 429,39	538 982,14	17 545 989,75

1.9 Muut varat

	2017	2016
Maksujenvälityssaamiset	31 781,82	24 889,76
Muut	82 817,40	51 809,88
Yhteensä	114 599,22	76 699,64

1.10 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	2017	2016
Korot	4 787 792,13	5 090 773,26
Muut	2 144 065,79	13 119 029,97
Yhteensä	6 931 857,92	18 209 803,23

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

1.11 Velat luottolaitoksille

	2017	2016
Luottolaitoksille	301 076 701,79	210 090 078,87
Vaadittaessa maksettavat	1 717 049,09	3 249 604,04
Muut	299 359 652,70	206 840 474,83
Yhteensä	301 076 701,79	210 090 078,87

1.12 Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

	2017	2016
Talletukset	879 062 942,13	904 801 668,06
Vaadittaessa maksettavat	736 656 238,58	716 536 533,73
Muut	142 406 703,55	188 265 134,33
Muut velat	574 454,29	720 460,35
Muut	574 454,29	720 460,35
Yhteensä	879 637 396,42	905 522 128,41

1.13 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	2017	Nimellisarvo	2016	Nimellisarvo
	Kirjanpitoarvo		Kirjanpitoarvo	
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	23 974 176,26	24 000 000,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	38 439 058,57	38 461 000,00
Yhteensä	0,00	0,00	62 413 234,83	62 461 000,00

1.14 Muut velat

	2017	2016
Maksujenvälitysvelat	10 538 888,85	8 831 182,33
Muut	380 078,74	945 571,60
Yhteensä	10 918 967,59	9 776 753,93

1.15 Varaukset

	2017	2016
Muut varaukset	42 202 124,55	42 865 991,77
Yhteensä	42 202 124,55	42 865 991,77

1.16 Siirtovelat ja saadut ennakot	2017	2016
Korot	1 366 264,85	1 245 182,97
Muut	3 927 807,25	2 764 104,81
Yhteensä	5 294 072,10	4 009 287,78

1.17 Laskennalliset verovelat ja -saamiset	2017	2016
Arvostamisesta johtuvat laskennalliset verosaamiset	38 417,63	58 684,86
Arvostamisesta johtuvat laskennalliset verovelat	-2 128 559,33	-2 236 364,84
Käyvän arvon rahastosta johtuva laskennallisten verovelkojen määrä	-2 128 559,33	-2 236 364,84

Laskennalliset verovelat ja -saamiset on kirjattu käyvän arvon rahastoon kirjatuista rahavirtaa suojaavien johdannaisten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista sekä laskennallinen verosaaminen käyvän arvon rahastosta arvonalentumistappiona tulokseen siirretystä negatiivisesta arvomuutoksesta. Muilta osin laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei ole kirjattu pankin taseeseen.

1.18 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma

Rahoitusvarat	2017		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	0,00	10 663 150,00
Saamiset luottolaitoksilta	106 097 238,09	8 643 755,89	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	32 430 960,90	121 881 497,74	363 031 101,29
Saamistodistukset	2 007 100,00	17 161 435,00	36 848 131,99
Johdannaissopimukset	80 129,50	1 939 109,37	7 796,27
Yhteensä	140 615 428,49	149 625 798,00	410 550 179,55
	2017		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 342 383,00	0,00	14 005 533,00
Saamiset luottolaitoksilta	0,00	0,00	114 740 993,98
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	273 171 086,44	229 746 185,64	1 020 260 832,01
Saamistodistukset	21 824 287,50	410 419,00	78 251 373,49
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	2 027 035,14
Yhteensä	298 337 756,94	230 156 604,64	1 227 258 732,48
	2016		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	5 559 260,00	7 576 730,00
Saamiset luottolaitoksilta	119 737 167,57	18 561 222,70	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	31 361 649,81	113 094 960,05	358 053 341,67
Saamistodistukset	0,00	14 334 767,00	59 755 496,90
Johdannaissopimukset	10 786,40	184 866,08	3 841 213,02
Yhteensä	151 109 603,78	151 735 075,83	429 226 781,59
	2016		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 385 725,00	0,00	16 521 715,00
Saamiset luottolaitoksilta	0,00	0,00	138 298 390,27
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	270 429 199,69	225 165 602,32	998 104 753,54
Saamistodistukset	19 440 787,00	2 151 269,30	95 682 320,20
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	4 036 865,50
Yhteensä	293 255 711,69	227 316 871,62	1 248 607 179,01
	2017		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Velat luottolaitoksille ja keskuspan-keille	2 960 165,54	188 648 001,07	109 468 535,22
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	760 368 297,15	108 014 856,45	10 679 788,53
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	763 328 462,69	296 662 857,52	120 148 323,75
	2017		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspan-keille	0,00	0,00	301 076 701,83
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	574 454,29	0,00	879 637 396,42
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	574 454,29	0,00	1 180 714 098,25

Rahoitusvelat	2016		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Velat luottolaitoksille ja keskuspan-keille	8 249 604,04	30 460 119,70	171 380 355,13
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	736 109 023,25	144 449 522,32	24 243 122,49
Yleiseen liikkeeseen lasketut velka-kirjat	4 998 628,85	57 414 605,98	0,00
Johdannaissopimukset	41 935,86	0,00	0,00
Yhteensä	749 357 256,14	232 324 248,00	195 623 477,62

Rahoitusvelat	2016		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspan-keille	0,00	0,00	210 090 078,87
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	720 460,35	0,00	905 522 128,41
Yleiseen liikkeeseen lasketut velka-kirjat	0,00	0,00	62 413 234,83
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	41 935,86
Yhteensä	720 460,35	0,00	1 178 025 442,11

Vaadittaessa maksettavat saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä:

Muut kuin määräaikaaiset talletukset sekä luotolliset tilit on ilmoitettu luokassa alle 3 kk.

1.19 Varojen ja velkojen erittely kotimaan ja ulkomaan rahan määräisiin sekä samaan konserniin kuuluvilta

Varat	2017		2016	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	14 005 533,00	0,00	16 521 715,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	114 740 993,98	0,00	138 494 042,75	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 020 260 832,01	0,00	998 104 753,54	0,00
Saamistodistukset	78 251 373,49	0,00	95 682 320,20	0,00
Johdannaissopimukset	2 027 035,14	0,00	4 036 865,50	0,00
Muu omaisuus	185 532 848,39	616 788,30	146 489 406,76	0,00
Yhteensä	1 414 818 616,01	616 788,30	1 399 329 103,75	0,00

Velat	2017		2016	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	301 076 701,79	0,00	210 090 078,87	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	879 637 396,42	0,00	905 522 128,41	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	62 413 234,83	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	41 935,86	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	13 047 526,92	0,00	12 013 118,77	0,00
Siirtovelat ja saadut ennakot	5 294 072,10	0,00	4 009 287,78	0,00
Yhteensä	1 199 055 697,23	0,00	1 194 089 784,52	0,00

1.20 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käyvän arvon hierarkia

Rahoitusvarat	2017		2016	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	1 276 377,94	1 276 377,94	1 334 396,34	1 334 396,34
Saamiset luottolaitoksilta	114 740 993,98	114 740 993,98	138 494 042,75	138 494 042,75
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 020 260 832,01	1 020 260 832,01	998 104 753,54	998 104 753,54
Saamistodistukset	92 256 906,49	92 256 906,49	112 204 035,20	112 204 035,20
Osakkeet ja osuudet	154 069 816,69	154 069 816,69	105 231 295,65	105 231 295,65
Johdannaissopimukset	2 027 035,14	2 027 035,14	4 036 865,50	4 036 865,50
Yhteensä	1 384 631 962,25	1 384 631 962,25	1 359 405 388,98	1 359 405 388,98

Rahoitusvelat	2017		2016	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	301 076 701,79	301 076 701,79	210 090 078,87	210 090 078,87
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	879 637 396,42	879 637 396,42	905 522 128,41	905 522 128,41
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	62 413 234,83	62 413 234,83
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	0,00	41 935,86	41 935,86
Yhteensä	1 180 714 098,21	1 180 714 098,21	1 178 067 377,97	1 178 067 377,97

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit	2017		2016	
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
	210 003 568,60	1 393 716,87	36 956 472,85	248 353 758,32

	2016		2016	
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
	187 363 529,27	3 781 820,86	3 271 482,51	194 416 832,64

Käypä arvo ja suoraan tuloslaskelmaan merkityt arvomuutokset sekä käyvän arvon rahastoon merkityt muutokset kustakin käypään arvoon merkittyjen rahoitusvälineiden ryhmästä

	2017		
	Arvomuutos	Tuloslaskelma	Käyvänarvonrahasto
	Käypäarvo		
Myytavissä olevat rahoitusvarat	245 774 261,68	-12 024,45	9 888 927,31
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät varat	552 461,50	-707 538,50	0,00
Yhteensä	246 326 723,18	-719 562,95	9 888 927,31
	2016		
	Arvomuutos	Tuloslaskelma	Käyvänarvonrahasto
	Käypäarvo		
Myytavissä olevat rahoitusvarat	216 997 469,05	0,00	9 703 289,96
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät varat	437 861,80	-822 138,20	0,00
Yhteensä	217 435 330,85	-822 138,20	9 703 289,96

Käyvän arvon rahaston muutokset tilikauden aikana

	2017			
	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Yhteensä
Rahavirran suojauksesta	1 185 110,00	0,00	-623 328,82	561 781,18
Käypään arvoon arvostamisesta	9 703 289,96	10 083 380,38	-9 897 743,03	9 888 927,31
Yhteensä	10 888 399,96	10 083 380,38	-10 521 071,85	10 450 708,49
Johdannaiset	1 185 110,00	0,00	-623 328,82	561 781,18
Myytavissä olevat rahoitusvarat	9 703 289,96	10 083 380,38	-9 897 743,03	9 888 927,31
Yhteensä	10 888 399,96	10 083 380,38	-10 521 071,85	10 450 708,49

Käyvän arvon rahaston muutokset tilikauden aikana

	2016			
	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Yhteensä
Rahavirran suojauksesta	1 612 318,67	760 790,06	-1 187 998,73	1 185 110,00
Käypään arvoon arvostamisesta	6 169 004,73	13 216 820,89	-9 682 535,66	9 703 289,96
Yhteensä	7 781 323,40	13 977 610,95	-10 870 534,39	10 888 399,96
Johdannaiset	1 612 318,67	760 790,06	-1 187 998,73	1 185 110,00
Myytavissä olevat rahoitusvarat	6 169 004,73	13 216 820,89	-9 682 535,66	9 703 289,96
Yhteensä	7 781 323,40	13 977 610,95	-10 870 534,39	10 888 399,96

Rahoitusvarat, jotka arvostettu hankintamenoon sen vuoksi, että niiden käypää arvoa ei ole voitu määrittää luotettavasti

	2017
Hankintamenoon arvostettu rahoitusvara	Kirjanpitoarvo
Yhteensä	0,00
	2016
Hankintamenoon arvostettu rahoitusvara	Kirjanpitoarvo
Sp-Rahastoyhtiö Oy PO-laina 13-18 4,0% 25.4.2018	110 000,00
Yhteensä	110 000,00

Hankintameno on arvostettu osakkeet ja osuudet toiminnalle välttämättömissä yrityksissä, jotka on esitetty tarkemmin liitetiedossa 5.2. Toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet on tarkoitettu pidettäväksi pysyvästi hallussa. Näiden omistusten käypää arvoa ei voida määrittää luotettavasti.

1.21 Oman pääoman lisäykset ja vähennykset sekä siirrot erien välillä tilikauden aikana

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tilikauden lopussa
Peruspääoma	336,37	0,00	0,00	336,37
Muut sidotut rahastot	17 561 897,18	10 294 694,80	-10 644 847,99	17 211 743,99
Vararahasto	8 851 177,20	0,00	0,00	8 851 177,20
Käyvän arvon rahasto	8 710 719,98	10 294 694,80	-10 644 847,99	8 360 566,79
Rahavirran suojauksesta	948 088,00	124 665,76	-623 328,82	449 424,94
Käypään arvoon arvostamisesta	7 762 631,98	10 170 029,04	-10 021 519,17	7 911 141,85
Edellisten tilikausien voitto	129 564 905,01	15 246 188,90	-22 612,56	144 788 481,35
Tilikauden voitto	15 246 188,90	12 177 020,82	-15 246 188,90	12 177 020,82
Oma pääoma yhteensä	162 373 327,46	37 717 904,52	-25 913 649,45	174 177 582,53

Edellisten tilikausien voittoon tilikaudella kirjattu vähennys 22 612,56 e koostuu kiinteistöstä poiskirjatuista vanhoista arvonkorotuksista

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tilikauden lopussa
Rahavirran suojaus	948 088,00	124 665,76	-623 328,82	449 424,94
josta laskennalliset verot	-237 022,00	124 665,76		-112 356,24
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	3 663 166,87	6 350 745,98	-6 697 340,63	3 316 572,22
josta laskennalliset verot	-915 791,71	86 648,65		-829 143,06
Saamistodistukset	4 099 465,11	3 819 283,06	-3 324 178,54	4 594 569,63
josta laskennalliset verot	-1 024 866,27		-123 776,14	-1 148 642,41
Käyvän arvon rahasto yhteensä	8 710 719,98	10 294 694,80	-10 644 847,99	8 360 566,79

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

2.1 Korkotuotot ja -kulut

	2017	2016
Korkotuotot		
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavista saamistodistuksista	466 809,96	680 690,44
Saamisista luottolaitoksilta	612,50	10 542,90
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	21 079 728,58	22 373 458,69
Saamistodistuksista	4 055 132,64	5 451 479,97
Johdannaissopimuksista	2 154 597,91	2 827 540,93
Muut korkotuotot	343 024,55	324 441,61
Yhteensä	28 099 906,14	31 668 154,54
Korkotuotot arvoltaan alentuneista luotoista ja muista saamisista	207 773,06	162 384,67
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-2 329 705,22	-2 102 710,15
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	-2 043 869,48	-3 578 262,96
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-231 941,16	-669 633,80
Johdannaissopimuksista ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	-1 319,60	-105 705,96
Muut korkokulut	-30 228,04	-10 737,76
Yhteensä	-4 637 063,50	-6 467 050,63

2.2 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	2017	2016
Myytavissä olevista rahoitusvaroista saadut osinkotuotot	319 382,53	229 197,37
Yhteensä	319 382,53	229 197,37

2.3 Palkkiotuotot ja -kulut

	2017	2016
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	3 770 968,71	3 641 797,17
Ottolainauksesta	134 665,00	161 975,00
Maksuliikenteestä	3 921 662,00	3 755 570,45
OmaisuuDENhoidosta	1 044 927,35	964 307,34
Välitetyistä toiminnasta	5 947 857,13	4 219 704,41
Takausten myöntämisestä	389 543,58	374 509,64
Muut palkkiotuotot	297 993,14	292 128,05
Yhteensä	15 507 616,91	13 409 992,06
Palkkiokulut		
Maksetut toimitusmaksut	-214 454,27	-167 473,76
Muut	-1 743 325,21	-1 729 828,68
Yhteensä	-1 957 779,48	-1 897 302,44

2.4 Ärvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	2017		Yhteensä
	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset (netto)	
Saamistodistuksista	0,00	114 599,70	114 599,70
Johdannaissopimuksista	0,00	-172 289,67	-172 289,67
Ärvopaperikaupan nettotuotot yh-teensä	0,00	-57 689,97	-57 689,97
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-7 400,51	0,00	-7 400,51
Tuloslaskelmaerä yhteensä	-7 400,51	-57 689,97	-65 090,48

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	2016 Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset (netto)	Yhteensä
Saamistodistuksista	0,00	-18 699,80	-18 699,80
Johdannaissopimuksista	-136 404,00	67 000,04	-69 403,96
Arvopaperikaupan nettotuotot yh-teensä	-136 404,00	48 300,24	-88 103,76
Valuuttatoiminnan nettotuotot	0,00	0,00	0,00
Tuloslaskelmaerä yhteensä	-136 404,00	48 300,24	-88 103,76

2.5 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

	2017 Myyntivoitot ja -tappiot(netto)	Arvon alentumiset	Arvon alentumisten peruutukset	Siirrot käyvän arvon rahastosta	Yhteensä
Saamistodistuksista	82 442,98	0,00	0,00	169 748,35	252 191,33
Osakkeista ja osuuksista	182 132,49	0,00	0,00	4 231 057,87	4 413 190,36
Yhteensä	264 575,47	0,00	0,00	4 400 806,22	4 665 381,69

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

	2016 Myyntivoitot ja -tappiot(netto)	Arvon alentumiset	Arvon alentumisten peruutukset	Siirrot käyvän arvon rahastosta	Yhteensä
Saamistodistuksista	16 923,00	0,00	0,00	323 001,13	339 924,13
Osakkeista ja osuuksista	-280 491,00	0,00	0,00	624 469,35	343 978,35
Yhteensä	-263 568,00	0,00	0,00	947 470,48	683 902,48

2.6 Suojauslaskennan nettotulos

	2017	2016
Suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos (netto)	-1 179 970,46	-1 158 731,10
Suojattavien kohteiden käyvän arvon muutos (netto)	1 179 396,46	1 154 511,00
Yhteensä	-574,00	-4 220,10

2.7 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

	2017	2016
Vuokra- ja osinkotuotot	1 076 668,22	968 818,60
Vuokratulot	-1 900,00	-12 000,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-59 727,81	-72 443,66
Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	59 406,03	5 745,86
Arvon alentumistappiot	-354 032,44	0,00
Muut tuotot	50 824,87	79 341,40
Muut kulut	-723 893,35	-846 046,01
Yhteensä	47 345,52	123 416,19

2.8 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

	2017	2016
Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokratuotot omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta	5 446,32	2 490,00
Muut tuotot	1 085 653,70	2 345 508,69
Yhteensä	1 091 100,02	2 347 998,69
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokratulot	-128 027,49	-156 485,23
Kulut omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta	-916 768,06	-840 316,66
Vakuusrahastomaksut	-686 817,86	-725 047,53
Muut kulut	-2 442 232,18	-2 100 169,61
Yhteensä	-4 173 845,59	-3 822 019,03

2.9 Henkilöstökulut

	2017	2016
Palkat ja palkkiot	-7 538 237,44	-7 712 966,37
Henkilösivukulut	-2 163 155,27	-2 230 889,62
Eläkekulut	-1 847 029,31	-1 776 521,56
Muut henkilösivukulut	-316 125,96	-454 368,06
Yhteensä	-9 701 392,71	-9 943 855,99

2.10 Muut hallintokulut	2017	2016
Muut henkilöstökulut	-1 075 868,04	-1 042 434,35
Toimistokulut	-1 958 210,80	-985 868,17
Atk-kulut	-4 533 713,09	-4 098 100,33
Yhteyskulut	-553 148,12	-468 182,69
Edustus- ja markkinointikulut	-1 737 926,28	-1 596 215,08
Yhteensä	-9 858 866,33	-8 190 800,62

2.11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	2017	2016
Suunnitelman mukaiset poistot	-718 223,74	-507 151,37
Aineelliset hyödykkeet	-291 033,69	-239 725,27
Aineettomat hyödykkeet	-427 190,05	-267 426,10
Yhteensä	-718 223,74	-507 151,37

2.12 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista	2017	2016
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista		
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-3 672 030,60	-2 210 719,80
Sopimuskohtaiset arvonalentumistappiot	-2 257 348,92	-2 478 076,29
Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	-2 005 535,73	-606 136,20
Arvonalentumisten peruutukset ja palautukset (-)	590 854,05	873 492,69
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	-35 000,00	0,00
Sopimuskohtaiset arvonalentumistappiot	-35 000,00	0,00
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista yhteensä	-3 707 030,60	-2 210 719,80
Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista yhteensä	-3 707 030,60	-2 210 719,80
Korkotuotot arvoltaan alentuneista luotoista ja muista saamisista	207 773,06	162 384,67

2.13 Tuotot liiketoiminta-alueittain ja markkina-alueittain	2017	2016
Pankkitoiminnan tuotot	45 028 004,83	41 903 286,84

Tuottojen, liikevoiton, varojen ja velkojen jakautumista liiketoiminta-alueittain ei ole ilmoitettu, koska jaolla ei ole olennaista merkitystä. Pankki harjoittaa liiketoimintaa vain Suomessa. Tuotot on esitetty eliminoimattomina

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

3.1 Annetut vakuudet

Omasta velasta annetut:	Pantit	Kiinnitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
Tase-erä				
Velat luottolaitoksille	8 500 000,00	0,00	0,00	8 500 000,00

Muiden velasta annetut:
Pankki ei ole antanut muiden veloista vakuuksia.

3.2 Eläkevastuut

Henkilöstön eläketurva on järjestetty eläkevakuutusyhtiön Elon kautta eikä kattamatonta eläkevastuuta ole.

3.3 Leasing ja muut vuokravastuut

Ei-peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat

	2017	2016
Yhden vuoden kuluessa	42 414,72	57 488,80
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	33 898,24	72 524,16

3.4 Taseen ulkopuoliset sitoumukset	2017	2016
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		
Takaukset	14 919 744,67	14 899 620,16
Muut asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	312 300,00	407 600,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	64 080 174,43	49 630 028,81
joista luottolupaukset	64 080 174,43	49 630 028,81
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	79 312 219,10	64 937 248,97

3.5 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	2017	2016
Pankki kuuluu Oy Samlink Ab:n arvonlisäverovelvollisuusryhmään.		
Arvonlisäveron ryhmäkisteröintiin liittyvä yhteisvastuumäärä	757 141,30	698 992,86

HENKILÖSTÖÄ, JOHTOA JA LÄHIPIIRIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

	Henkilömäärä tilikauden lopussa	Henkilömäärä tilikauden lopussa
4.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2017	2016
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	132	134
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	5	4
Määräaikainen henkilöstö	9	9
Yhteensä	146	147

4.2 Johdon palkat, palkkiot ja eläkesitoumukset	2017	2016
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, palkat ja palkkiot	501 025,40	507 908,65
Yhteensä	501 025,40	507 908,65

4.3 Johdolle myönnetyt luotot ja takaukset	2017		2016	
	Luotot	Takaukset	Luotot	Takaukset
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1 022 304,51	0,00	1 013 545,43	0,00
Yhteensä	1 022 304,51	0,00	1 013 545,43	0,00
Lisäykset	264 000,00		297 030,67	
Vähennykset	253 041,30		197 250,43	

Lainaehdot
Luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

4.4 Lähipiiritiedot

Lähipiirin määrittely

Luottolaitoksen lähipiiri määritellään tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja varten standardin IAS 24 Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä mukaisesti.

Saamiset, takaukset ja vakuudet lähipiiriltä

Lähipiiriin kuulumisen peruste	2017 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Sijoitukset	Muut saamiset	Takaukset/ vakuudet
Johto *)	0,00	0,00	0,00	0,00
Sukulaisuus	195 393,25	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	195 393,25	0,00	0,00	0,00

Lähipiiriin kuulumisen peruste	2016		Sijoitukset	Muut saamiset	Takaukset/ vakuudet
	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä				
Johto *)		0,00	0,00	0,00	0,00
Sukulaisuus		124 296,91	0,00	0,00	0,00
Yhteensä		124 296,91	0,00	0,00	0,00

Annettujen takauksen ja asetettujen vakuuksien pääasiallinen sisältö:
Luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

*) Johdon luotot ja takaukset on esitetty liitetiedossa 4.3.

OMISTUKSET MUISSA YRITYKSISSÄ

5.1 Konsernitilinpäätökseen yhdistelemättä jätetyt pienet tytär- ja osakkuusyhtiöt

Tytäryhtiöt				
Peruste yhdistelemättömyydelle		Kirjanpitoarvot	Oma pääoma **)	Kpl
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt		5 636 573,29	5 917 570,46	4
Osakkuus- ja omistusyhteisyrietykset		Kirjanpitoarvot	Oma pääoma **)	Kpl
Peruste yhdistelemättömyydelle		3 750 642,55	6 457 158,60	3
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt				

5.2 Omistukset muissa yrityksissä

Yrityksen nimi ja kotipaikka				
Peruste yhdistelemättömyydelle	Omistusosuus, %	Oma pääoma**	Tilikauden tulos*	
Sp-Henkivakuutus Oy, Espoo	11,47	38 294 413,12	3 629 545,75	
Nooa Säästöpankki Oy, Helsinki	13,10	45 107 020,77	968 845,60	
Sp-Rahastoyhtiö Oy, Helsinki	12,95	8 510 534,90	41 678,24	
Säästöpankkien Holding Oy, Espoo	12,33	1 536 242,41	28 454,31	
Oy Samlink Ab, Espoo	6,43	21 176 215,20	5 297 899,61	
Sp-Koti Oy, Espoo	13,62	187 067,84	-159 739,03	
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oy, Espoo	15,75	47 820 077,39	1 142 136,50	
Sp-Kiinnitysluottopankki, Espoo	19,91	42 767 989,74	-2 153 759,10	
Yhteensä		160 292 540,60	7 826 216,28	

* Tilikauden 2016 oma pääoma ja voitto

**) Oma pääoma sisältää tilinpäätössiirtojen kertymän laskennallisella verovelalla vähennettyinä.
Yhdistelyperiaatteet on esitetty osana tilinpäätösperiaatteita.

MUUT LIITETIEDOT

6.1 Luottolaitoksen harjoittama notariaattitoiminta

Luottolaitoksen tarjoamat omaisuudenhoitopalvelut

Pankki tarjoaa sijoituspalvelulain 11§:n mukaista toimeksiantojen välittämistä ja toteuttamista, kaupankäyntiä omaan lukuun, omaisuudenhoitoa ja sijoitusneuvontaa ja rahoitusvälineiden säilytys- ja hoitopalvelua sekä tallelokeropalvelua ja niihin liittyviä palveluja
Pankissa ei hoideta ns. täyden palvelun omaisuudenhoitoa.

	2017	2016
	Pankin hallussa olevat asiakasvarat	Pankin hallussa olevat asiakasvarat
Täyden valtakirjan mukainen omaisuudenhoito	13 341 721,53	13 413 580,51
Yhteensä	13 341 721,53	13 413 580,51

6.2 Tilintarkastajan palkkiot

	2017	2016
Tilintarkastajan palkkiot toimeksiantoryhmittäin:		
Tilintarkastus	39 653,71	30 405,27
Muut palvelut	4 423,08	0,00
Yhteensä	44 076,79	30 405,27

6.3 Pitkäaikaissäästäminen	2017		2016	
	Eur	Lkm	Eur	Lkm
Säästövarat yhteensä	27 551,10	7	24 650,91	7
Talletukset yhteensä	14 087,79	7	14 954,64	7
PS-tilit	14 087,79	7	14 954,64	7
Asiakasvarat yhteensä	13 463,31		9 696,27	
Rahastot	13 463,31		9 696,27	

6.4 Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Pankin hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat pankin taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUS

Iisalmi 6. päivänä helmikuuta 2018

Säästöpankki Optian hallitus

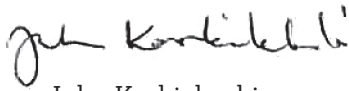
Antero Savolainen
puheenjohtaja

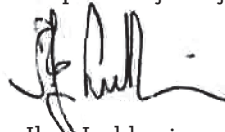
Eero Halonen
varapuheenjohtaja

Heikki Kauhanen
jäsen

Juha Korkiakoski
jäsen

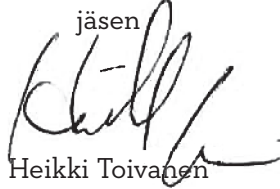
Ilpo Lukkarinen
jäsen

Eero Mykkänen
jäsen

Katja Määttä
jäsen

Heikki Toivanen
jäsen

Kalevi Hilli
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Iisalmi 7. päivänä helmikuuta 2018

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Eero Huusko, KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

SÄÄSTÖPANKKI OPTIAN ISÄNTIEN KOKOUKSELLE

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Säästöpankki Optian (y-tunnus 0170559-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. - 31.12.2017. Tilinpäätös sisältää pankin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan pankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia säästöpankista niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaisesti olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 6.2.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausun-

tomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arviomme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

Olemme täyttäneet kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa kuvattavat velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät velvoitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnittelemamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arviomme mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen virheellisyyteen. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin riskeihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunnollemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessaamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Merkittävä arvioidun olennaisen virheellisyyden riski

Saamiset asiakkailta

Viittaamme tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin ja liitetietoihin 1.2 ja 2.12.

Saamiset asiakkailta, yhteensä 1.020 miljoonaa euroa, on Säästöpankki Optian taseen merkittävin erä muodostaen 72 % taseen loppusummasta. Saamisten arvostaminen on tilinpäätöksen kannalta

merkittävä riski, sillä johto joutuu käyttämään harkintaa arvonalentumisten määrän ja kirjaamisajan kohdan osalta.

Lainoista ja muista saamisista kirjataan saamiskohtaisia ja saamisryhmäkohtaisia arvonalentumisia. Arvonalentumiset arvioidaan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Saamiskohtainen arvonalentuminen kirjataan silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten määrittäminen perustuu Säästöpankkiliitto Osk:n laskentamalliin, jonka perusteita Säästöpankkiliitto Osk arvioi ja valitsee säännönmukaisesti.

Miten riskiä käsiteltiin tilintarkastuksessa

Tilintarkastustoimenpiteemme, joissa on huomioitu riski olennaisesta virheellisyydestä saamisten arvostamisessa, sisälsivät muun muassa:

- Säästöpankin saamisten kirjaus- ja arvostusperiaatteiden asianmukaisuuden arvioinnin;
- Lainojen arvonalentumisten määrittämiseen ja kirjaamiseen liittyvien periaatteiden ja toimenpiteiden läpikäynnin;
- Saamisten arvostamiseen liittyvien pankkitason kontrollien testausta;
- Saamiskohtaisten arvonalentumisten kirjaamisen testausta pistokokein erityisesti suurimpien ja muutoin korkeamman riskin omaavien asiakaskokonaisuuksien osalta;
- Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten kirjausten perustuminen Säästöpankkiliitto Osk:n (Säästöpankkiryhmä) laskentamalliin;
- Analyttiset tarkastustoimenpiteet;
- Säästöpankkiliitto Osk:n (Säästöpankkiryhmä) tilintarkastajien laatimassa ulkoistettujen toimintojen valvontaympäristön ja kontrollien varmentustoimeksiantoraportissa (ISAE 3402) Tyyppi2) esitettyjen tulosten arviointi pankin kannalta mm. ulkoistettujen toimintojen kontrollien toimivuuden osalta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan Säästöpankin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos Säästöpankki aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritam-

me näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon Säästöpankin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä Säästöpankin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksesamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei Säästöpankki pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvas-

taako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet isännistön valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2015 alkaen yhtäjaksoisesti 4 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä saatu muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessamme hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuk-

sen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme toimintakertomukseen kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Iisalmessa, 7.2.2018

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized representation of the name Eero Huusko.

Eero Huusko
KHT

HALLINTO 2017

Isännät

Puheenjohtaja: Tuppurainen Kari	maanmittausinsinööri	Iisalmi	Mikkonen Minna Mykkänen Ahti Mykkänen Ilkka Mäkelä Tapio Niskanen Risto	yrittäjä metsuri eläkeläinen erikoissairaanhoitaja yrittäjä	Lapinlahti Pyhäsalmi Sonkajärvi Oulu Pyhäjärvi
Varapuheenjohtaja: Pallonen Veli	rikoskomisario	Iisalmi			
Ahonen Petri Ahponen Pentti Eskelinen Anne Eskelinen Pekka Etelä-Honkala Marja	yrittäjä ulkoilualueiden hoitaja jalkahoitaja maanviljelijä kehittämispäällikkö	Rautavaara Kiuruvesi Sonkajärvi Sonkajärvi Oulu	Nissinen Jorma Nuutinen Ilpo Olkkonen Tapio Partanen Ismo Parviainen Sirpa	kauppias metsätalousinsinööri asianajaja toimitusjohtaja toimitusjohtaja	Vieremä Kuopio Kuopio Iisalmi Iisalmi
Hakkarainen Merja Halkola Mari Heikkinen Seppo Hietala Hannu Huttunen Jukka	liikkeenharjoittaja toimitusjohtaja toimitusjohtaja toimitusjohtaja ylikonstaapeli	Rautavaara Oulu Kajaani Oulu Varpaisjärvi	Pelkonen Aulis Pitkänen Tapani Pulkka Olli-Pekka Puruskainen Jari Puurunen Kirsti	kiinteistönhoitaja yrittäjä maanviljelijä yrittäjä aluetoimitsija	Kuopio Varpaisjärvi Vieremä Joensuu Iisalmi
Huttunen-Savolainen Mirva Ilomäki Timo Juntunen Marko Juntunen Risto Juvonen Kari	hoivakoordinaattori lehtori toimitusjohtaja maanviljelijä luokanopettaja	Sonkajärvi Jyväskylä Kajaani Kiuruvesi Iisalmi	Puustinen Ari Rautakoski Pentti Rihto Matti Riihijärvi Arto Rissanen Riitta	lehtori rehtori toimitusjohtaja opettaja yrittäjä	Kiuruvesi Oulu Jyväskylä Pyhäjärvi Varpaisjärvi
Kaakinen Veli-Antero Kattainen Anne Kattainen Pekka Kauppinen Perttu Kiiskinen Sinikka	maanviljelijä osastosihteeri autoilija suunnitteluinsinööri yrittäjä	Oulu Iisalmi Kiuruvesi Iisalmi Iisalmi	Räisänen Juhani Rönkkö Antti Saastamoinen Juha Salmio Juha Savolainen Ismo	tekninen johtaja maanviljelijä toimitusjohtaja rikosylikonstaapeli toimitusjohtaja	Iisalmi Sonkajärvi Kiuruvesi Jyväskylä Jyväskylä
Komulainen Hannu Koponen Sirpa Kouvalainen Elisa Kubin Aaro Kyllönen Toivo	luokanopettaja toimitusjohtaja luokanopettaja lehtori yrittäjä	Kajaani Kuopio Vieremä Lapinlahti Kajaani	Savolainen Sakari Sihvonen Maarit Sonninen Kari Sorsa Veikko Säisä Tarja	neurokirurgi toimitusjohtaja kunnossapitopäällikkö opettaja kirjanpitopäällikkö	Kuopio Oulu Lapinlahti Joensuu Vieremä
Kärkkäinen Markku Laine Jari Laukkanen Anneli Laukkanen Kalle Pekka Liimatainen Reijo	maanviljelijä valokuvaaja psykologi konduktööri toimitusjohtaja	Pyhäjärvi Jyväskylä Pyhäjärvi Iisalmi Jyväskylä	Tanskanen Timo Tikka Tommi Tikkanen Risto Tuoriniemi Seija Vatanen Markus Vehviläinen-Julkunen Katri	työnjohtaja opettaja rakennusinsinööri kouluavustaja maanviljelijä professori	Joensuu Kiuruvesi Lapinlahti Pyhäjärvi Lapinlahti Kuopio
Lintunen Katja Lukkari Eero Martikainen Hannu Martikainen Matti Martikainen Tarja	arkkitehti maatilayrittäjä maanviljelijä toimitusjohtaja tieisännöitsijä	Iisalmi Kajaani Varpaisjärvi Kuopio Iisalmi			

Hallitus

Puheenjohtaja: Savolainen Antero	toimitusjohtaja	Iisalmi
Varapuheenjohtaja: Halonen Eero	johtaja	Oulu
Jäsenet: Kauhanen Heikki Korkiakoski Juha Lukkarinen Ilpo Mykkänen Eero Määttä Katja Toivanen Heikki	toimitusjohtaja rehtori toimitusjohtaja tekninen johtaja toimitusjohtaja toimitusjohtaja	Kiuruvesi Pyhäjärvi Lapinlahti Lapinlahti Kuopio Jyväskylä

Tilintarkastajat

Ernst & Young Oy - vastuunalainen tilintarkastaja	KHT-yhteisö	Kajaani
Eero Huusko - varatilintarkastaja	KHT	Kajaani
Tatu Huhtala	KHT	Lapua

Johtoryhmä

Hilli Kalevi Keränen Anita Korolainen Petri Laitinen Antti Paasonen Heikki Purontakanen Tapio	toimitusjohtaja pankinjohtaja pankinjohtaja controller, compliance officer, johtoryhmän sihteeri pankinjohtaja, toimitusjohtajan varamies pankinjohtaja
--	--

Konttorinjohtajat

Bergman Erja Hakola Markku Kettunen Eeva Konstenius Pekka Mankinen Mari-Anne	Oulu ja Kempele Jyväskylä Joensuu Rovaniemi Kuusamo 31.8. saakka
Mentilä Matti Moisanen Riitta-Liisa Pekkala Ville Pekkarinen Jouni	Kajaani Tornio Ylä-Savo Kuopio

TOIMIPAIKAT 2018

Iisalmi

Savonkatu 15
74100 IISALMI
Puh. 029 041 2540

Joensuu

Kauppakatu 27 B
80100 JOENSUU
Puh. 029 041 2690

Jyväskylä

Kauppakatu 23
40100 JYVÄSKYLÄ
Puh. 029 041 2670

Kajaani

Lönnrotinkatu 14
87100 KAJAANI
Puh. 029 041 2710

Kempele

Zeppelinintie 1
90450 KEMPELE
Puh. 029 041 2637

Kiuruvesi

Kiurukatu 1
74700 KIURUVESI
Puh. 029 041 2600

Kuopio

Kauppakatu 22
70100 KUOPIO
Puh. 029 041 2650

Kuusamo

Kitkantie 15
93600 KUUSAMO
Puh. 029 041 2565

Lapinlahti

Juhani Ahontie 2
73100 LAPINLAHTI
Puh. 029 041 2610

Oulu

Kirkkokatu 10
90100 OULU
Puh. 029 041 2630

Pyhäsalmi

Ollintie 11
86800 PYHÄSALMI
Puh. 029 041 2620

Rautavaara

Savontie 17
73900 RAUTAVAARA
Puh. 029 041 2560

Rovaniemi

Ainonkatu 1
96200 ROVANIEMI
Puh. 029 041 2740

Sonkajärvi

Lyseontie 1
74300 SONKAJÄRVI
Puh. 029 041 2570

Tornio

Hallituskatu 2
95400 TORNIO
Puh. 029 041 2730

Varpaisjärvi

Kauppatie 25
73200 VARPAISJÄRVI
Puh. 029 041 2580

Vieremä

Ponssentie 2
74200 VIEREMÄ
Puh. 029 041 2590

Sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@saastopankki.fi
www.saastopankki.fi/optia

Säästöpankki Optian some-kanavat:

Facebook: [facebook.com/saastopankkiioptia](https://www.facebook.com/saastopankkiioptia)
Instagram: [instagram.com/saastopankki_optia](https://www.instagram.com/saastopankki_optia)
Twitter: twitter.com/SpOptia
YouTube: <https://www.youtube.com/channel/UC7TqMt4KBuufSMNEVmn4obQ>
Blogi: sukanvarresta.fi

Säästöpankki

SÄÄSTÖPANKKI OPTIA